

DPN 5855

Title : नित्यं श्राद्धम् NITYAM ŚRĀDDHAM

Run. No. 6546

Cat. No.

Micro. No.

Subject विधि / Ritual

Religion : Hindu / Bauddha

Language : Skt. / New. / Nep. / Skt. - New. / Maith. - New. / New. - Nep. /

Size in cms. 28 × 12.5 Folios 60 Lines (in a page) 9

Compl. / Incompl.

Chapt. / act /

Author / translator

Scribe / donor

मानदास सुगतदास

Date: NS / SS / VS / KS

Ruler / place

मन्मथ सुगतदास

Script : New. / Dev. / Bhuja. / Ran. /

Illus. :

Material : palmleaf / paper / thyaśaphu /

Condition : fine / damaged by worms, rats, water /

Beginning, colophon, post-colophon :

ॐ नमः ॥ कथं नित्यं श्राद्धम् ॥ तत्त्वार्थं भविष्य युगाणि ॥ कहेतुः क्रियते यद्युत्तमनित्ये -
मिति कीर्तते ॥ विष्णवे विहीनं तदहं त्वद्वेनाविगते ॥

श्रीगुरुनवा ॥ अथ नित्यश्राद्धम् ॥ तत्स्वरूपं विष्णुपुराणे ॥ अहरहः कियनेयन्ननित्यमितिकीर्त्यते ॥
विश्वदेवविहीनं तदशक्तावुदकेन त्विति ॥ मार्कण्डेयपुराणे ॥ कुर्यादहरहः श्राद्धमन्नाद्येनादकेन वेति ॥
नित्यश्राद्धमदेवं स्यादर्थपिण्डविवर्जितमितिलघुहारितः ॥ नित्यं तावत्प्रवक्ष्यामि ह्यर्घ्यावाहनवर्जितमि
ति मात्स्ये ॥ प्रचेताः ॥ नामंत्राणं तहोमश्चनावाहविमर्जने ॥ न पिण्डदानं न सुरानित्यं कुर्याद्विजोत्तमः ॥
उपवेश्यामनंदत्वासंपूज्यकुसुमादिभिः ॥ निर्दिश्य भोजयित्वा तु किंचिद्दत्त्वा विसर्जयत् ॥ न सुरान्नविश्वेदे
वान् किंचिद्दत्त्वेति दक्षिणार्थम् ॥ व्यासः ॥ नावाहनं स्वधाकारः पिण्डाग्नौ करणदिकम् ॥ ब्रह्मचर्य्या
दिदिनियमो यमो विश्वेदेवास्तथैव चेति ॥ तथा तन्नृषत्पुरुषं ज्ञेयं दक्षिणापिण्डवर्जितमिति ॥ मनुः ॥
दद्यादहरश्राद्धमन्नाद्येनादकेन वा ॥ ययो मूलफलफैर्वापि पितृभ्यः प्रीतिमावहति ॥ ॥ मार्कण्डेय
पुराणे ॥ पितृनुदिश्य विप्रांस्तु भोजयेद्विप्रमेव चेति ॥ मात्स्ये ॥ यथेकं भोजयेद्विप्रं त्रीनुदिश्य पितृं

25
20
15
10
5
0
तथा ॥ त्रीतिनिमाना महादीनामपि प्रदर्शनार्थम् ॥ अत्र कात्यायनो नु कल्पमाह ॥ एकमप्या
सयेद्विप्रं पितृयज्ञार्थं सिद्धये ॥ अदेवंनास्ति चेद नो भोक्ता भोज्यमथापि वा ॥ अयुक्तं यथा
शक्ति किंचिदन्नं यथा विधि ॥ पितृभ्यश्च दमित्युक्तास्वधाकारमुदाहरेत् ॥ एतदुद्धृतानं ब्राह्मण
येव दद्यात् ॥ तथा च कौर्मै ॥ उद्धृत्य वा यथा शक्ति किंचिदन्नं समाहितः ॥ वेदनं त्वार्थं विदुषे दिजाये
वोपपादयेत् ॥ तदभावे गोभ्यः ॥ तथा ॥ सर्वेषामप्यनाभेतु दत्तं गोभ्यो निवेदयेत् ॥ यदा गवामप्यना
भलदा विस्तुक्तम् ॥ भिक्षुकाभावे न गोभ्यो दद्यादमौ वा प्रक्षिपेदिति ॥ एतच्च नित्यश्राद्धं श्राद्धात्तरे
पि कल्पे नियतम् ॥ तथा च मार्कण्डेयः ॥ नित्यकृत्यां पितृणां तु केचिदिच्छंति मानवाः ॥ न पितृ
णां तथैवान्येषां पूर्ववदाचरेत् इति ॥ नित्यक्रियां नित्यश्राद्धं शेषं वैश्वदेवादि कम् ॥ अत्रैवं
व्यवस्था ॥ यत्रा मावास्यानां दीमुखश्राद्धादिषु नैशानित्यश्राद्धं देवताश्राद्धं भवन्ति न तत्र नित्यश्रा

द्धम् ॥ यत्र च सांवत्सरिकश्राद्धादिषु नैशानित्यश्राद्धं देवताश्राद्धं कर्तव्यमिति ॥ तथा च चमत्कारख
रोः ॥ नित्यश्राद्धं न कुर्वीत प्रसंगाद्यत्र सिद्ध्यति ॥ श्राद्धात्तरे तदप्यत्र नित्यत्वात् न प्रहापयेदिति ॥
अथ प्रयोगमाह ॥ सव्येनाचम्य ॥ ॐ अथेत्यादि देशकालौ संकीर्त्य अमुकगोत्राणामस्मत्पितृ
नामहप्रपितामहानाममुकामुकामुकशर्मणां तथा मुकगोत्राणामस्मत्मातामहप्रमातामह
वृद्धप्रमातामहानाममुकामुकामुकशर्मणां नित्यश्राद्धं महं करिष्ये इति संकल्प्य गायत्रीं देवताभ्य
इति त्रिजपित्वा ॥ ॐ अथ वित्रः पवित्र इत्यादि पुण्डरीकाक्षस्मरणेन श्राद्धद्रव्यानि सिक्ता कृता पस
व्यो दक्षिणाभिमुखः पानित वामजानुः पितृतीर्थे न जलतिलममेतद्विगुणकुशत्रयेण ॥ ॐ अद्यामु
कगोत्रपितरमुकवर्म्मनिदमासं ते स्वर्धेति पित्रे दद्यात् ॥ एवमेव पितामहप्रपितामहमातामहप्रमा
तामहवृद्धप्रमातामहेभ्यश्चासनं दद्यात् ॥ ततो यहता इत्यादिना तिलानुप्रकीर्णयन्नुनश्निजपेत् ॥ त

नोगंधादिभिरभ्यर्च्य ॥ ॐ शुक्रासुकगोत्रपितरसुकवर्मनितानिगंधपुष्पधूपदीपवस्त्राणिनेस्वधेति
 वित्रादिभ्यो यथासंभवंगंधादिदद्यात् ॥ अथान्नंयदिविष्यमधुदत्वामधुञ्जीता ॥ इतिपठित्वा ॥ पात्रमा
 लम्पेष्टुषिवीतइतिजपित्वा ॥ इदंविष्णुरित्यादिनां मुखमवगाह्यापहताइतिनितानुप्रकीर्त्य ॥ ॐ शु
 क्रामुकगोत्रायाम्मत्तुपित्रेसुकवर्मणोइदमन्नंमव्यंजनंमलिलंमजलंनुभ्यंस्वधेतिषष्ट्यः प्रत्येकमु
 स्मृजेत् ॥ ततोयथाशक्तियद्वित्राणिमधुधाताइत्यन्नहीनमित्यादिजपित्वा ॥ तदन्नं ब्राह्मणाय प्र
 तिपादयेत् ॥ ब्राह्मणोपवेशनपक्षेस्वागतप्रश्नाद्यधिकमिति ॥ ततः सव्येनदक्षिणांदद्यात् ॥ ॐ त
 त्तेदेयेत्यादि ॥ शुक्रगोत्राणामम्मन्त्रितुपितामहप्रपितामहानामसुकामुकामुकवर्मणांतथौमु
 कगोत्राणामम्मन्त्रातामहप्रमातामहकृष्णप्रमातामहानामसुकामुकामुकवर्मणां कृतैतन्नित्यश्राद्धप्र
 तिकार्यंमिमांदक्षिणामुसुकगोत्रायामुकवर्मणो ब्राह्मणायार्हंसंप्रददे ॥ इतिदक्षिणांदत्वाचा

म्वहसौपादौप्रक्षाल्यप्रमादादितिपठित्वा ॥ कायेनवाचेतिनारायणार्घ्यणम् ॥ इतिनित्यश्राद्ध
 प्रयोगविधिसमाप्तः ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॐ श्रीगणेशायनमः ॥ अर्पार्कस्मृ
 त्यन्तरे ॥ अपत्यंदुहितुश्चैवखड्गपात्रंतथैवच ॥ घृतंचकपिलायागोर्दोहित्राइतिकीर्तिताः ॥ १ ॥ स्मृतिसंग्रहे ॥
 उच्छिष्टंशिवनिर्माल्यंमनमृतकर्पटं ॥ श्राद्धेसंप्रपवित्राणिदोहित्रकुतपस्त्रिताः ॥ वत्सस्यउच्छिष्टं
 गंधं ॥ शिवनिर्माल्यंगंगा ॥ वातंमधु ॥ मृतकर्पटंखड्गपात्रं ॥ गौराः कृष्णास्तथारण्याः ॥ अभावेग्राम्यास्तिला
 ग्राह्याः ॥ कुक्कुटोविड्वराहश्चकाकश्चथविडालकः ॥ वृषलीपतिश्चवृषलःखण्डोवीरारजस्वला ॥ ए
 तेतुश्चाद्कालेवैवर्जनीयाः प्रयत्नतः ॥ चन्द्रोदये ॥ पादुकीपानहोच्चत्रंचित्रंरक्तांबरंतथा ॥ रक्तपुष्पंच
 माज्जरंश्चाद्भूमौविवर्जयेत् ॥ निर्णयदीपे ॥ घण्टानिनादोहयसन्निधानंशंखकशंखोदलीदलंच
 उन्मत्तजात्यर्कहयारिजंचश्चाद्स्यवैरायकरायमूनि ॥ १ ॥ हयारिजंमहिषीक्षीरंकरवीरंच ॥ गृह्णाद्

निशि शुदेवानां बलचारितपत्तिनां **॥** यावन्मदीयते किं चित्रावमिराडान्ननिर्वपेत् **॥ १ ॥** तपनेत्यर्थं धितं
 पुष्पं तपनेत्यर्थं धितं जलं **॥** न तपने ज्ञानं हवीतो यंतु लशीदित्वपत्रकम् **॥ २ ॥** चन्द्रोदये मात्से **॥** मध्याह्नः ख
 जपावंचनथाने पालकस्वतः **॥** रौप्यं दभस्मिलागावोदोहि त्रश्चाक्षमः स्मृतः **॥** पापं कस्तितमित्याहुतस्य स
 त्रापकारिणः **॥** अष्टावेते तपस्तस्मात्कुतपाइति विश्रुताः **॥** क्षीरे तुलवणांदत्वा उद्धिष्टे पिचयदघृतं **॥** स्ना
 नं रजकतीर्थेषु ताप्रे गव्यं तु समं **॥** ताम्रपात्रे स्थितं गव्यं कांस्यपात्रे तु यन्मधु **॥** आर्द्रकं गुडं समिधं सद्यो म
 धविधीयते **॥** **॥** हीमकार्थं तथा दोहे पाके च परिवेषणे **॥** स्नानं तर्पणं दानेषु ताप्रे गव्यं नृदुष्यति **॥**
 आद्राहि सुसमभ्यर्च्य नृवरं हजनादर्न **॥** हे माद्रो विष्णुधर्मः शिवपुराणे वि **॥** पूजयित्वा शिवं भक्त्या पितृ
 श्राद्धं प्रकल्पयेत् **॥** श्राद्धारंभमाह गौतमः **॥** आरभ्य कुतपे श्राद्धं कुर्यादा रौहिणं वधः **॥** विधिक्षी विधिमा
 स्याय रौहिणं न तुलंययेत् **॥** तत्र देको दिष्टं **॥** पार्श्वे तोत्तु क्ते मात्से **॥** ब्राह्मणान्मुहूर्तान् कुतपा मुहूर्त

च चतुष्टयं **॥** मुहूर्तं पंचकैः स्येत् तत्त्वधा भवनमिष्यते **॥** तथा **॥** मध्याह्ने सर्वदा यस्मान्मदी भवति मा
 स्करः **॥** तस्मादनत्र फलंदत्तत्रारम्भो विशिष्यते **॥** वर्ज्यं कालमाह शुभान्तरे **॥** चतुर्थप्रहरे प्राप्ते यः श्रा
 द्धं कुरुते नरः **॥** पितृणां नरकं यात्रि दानाच नरकं व्रजेत् **॥** गृहिणी चैव सुस्नाता पाकं कुर्यात्प्रयत्नतः **॥**
 निष्यत्तेषु च पाकेषु पुनः स्नानं समाचरेत् **॥** यमाश्च लायनः **॥** समानप्रवरैर्मित्रैः सपिण्डैश्च गुणान्वि
 तैः **॥** कृतोपकारिभिश्चैव पाककार्यं प्रशस्यते **॥** ब्राह्मे **॥** रजस्वलां च पाषाणं पुंश्चलीं पतितां तथा **॥** तप्ये
 च्छूद्रां तथा वंध्यां विधवांश्चान्यगोत्रजां **॥** व्यंगां कार्णी चतुर्थ्याहः स्नाताश्चैव रजस्वलाम् **॥** वर्जयेच्छू
 द्रपाकार्थं समातृपितृवंशजाम् **॥** स्मृतिमारे **॥** न पाकं कारयेत्पुत्रीमन्याम्वाप्यन्यगोत्रजाम् **॥** मृतप
 त्यांच गर्भघ्नीं गर्भिणीं चैव दुर्मूर्खीम् **॥** ताम्रस्य दुग्धमार्द्धी कमुच्छिष्टे घृतं भोजनम् **॥** नारिकेलोद
 कं कांस्यदुग्धं सलवणं तथा **॥** पीतशेवजलं चैव भक्ष्याः वशेषं भोजनम् **॥** ओदनं यो मरुद्भुक्ते मरु

२५
 २०
 १५
 १०
 ५
 ०

र्थनात्मगते द्विजः ॥ तं यातु चंद्रपापं च दारुणं पापिनं भृशम् ॥ स यातु पापात् तस्माच्च शतमूर्त्तिचपा
 तकी ॥ इति ब्रह्मवैवर्तप्रकृतिखण्डे पंचपंचाशतमोऽध्याये ॥ सप्तमस्तु मारसंहितोक्तः ॥ कार्तिके माहा
 त्म्ये ॥ हेमत्रिकं मितास्त्रिभं धान्यं मुक्ताय कालिनाः ॥ कलायकं गुनी वाराकालुकं हिलमोचिकाः ॥ १ ॥
 षष्ठिकाः कालशार्कं च मूलकं केसुकैतरम् ॥ कंदः सैन्धवसामुद्रे गव्ये च दधिसर्पिषी ॥ २ ॥ पादौ कार्ति
 कमाहात्म्ये ॥ गोक्षी गीमहिषी भूनादन्यदुग्धादिचामिषम् ॥ पयोनुहृतसारं च पनसाग्रहरीतकी ॥
 ३ ॥ पिप्पली जीरकं चैव नारिगं चैव तिलिडी ॥ कदली लवली धात्री फलान्यगुडमैक्षवं ॥ ४ ॥ व्यतेन पक्कं
 मुनयो हविष्याणि प्रचक्षते ॥ आमिषाणि च तत्रैव ॥ दग्धमन्नं द्विपक्कं च मसूरान्नं सवत्फलं ॥ उद्यान
 काः पर्युषितमन्नमामिष्यमुच्यते ॥ ५ ॥ वृत्ताकानि पटोलानि तु विकचकलिंगकं ॥ विविफलानि त्रपु
 षं फलशार्कं च चामिषम् ॥ ६ ॥ पोदूकानुलशी चिन्ही छत्राकं पोस्तपत्रकम् ॥ चक्रवर्ती राजगिहिः पत्र

१०
 ५
 ०

शार्कं च चामिषम् ॥ ३ ॥ गुंजनं रक्तमूलं च पलांडुलमुनंतथा ॥ सर्वदैवामिषाणि मयुः कार्तिके सुराणं तेजत ॥
 ४ ॥ कशरान्नं पायसं च आत्मनो र्थे यदाकृतं ॥ ज्ञेयं तदा मिषं मार्गिकशरान्नं न दुष्यति ॥ ५ ॥ क्षारालूक्ता नि
 पुराणौ ॥ तिलमुक्ता हने सिंघं सस्ये गोधूमकोद्रवौ ॥ धान्यं कंदैव धान्यं च शमी धान्यं तथैक्षवम् ॥ स्विन्न
 धान्यं तथा पण्यं मूलं क्षारगणः स्मृतः ॥ गोधूमानां तु तैव प्रतिप्रसवः ॥ श्रीहिषदिकमुक्ताश्च कलायाः स
 तिलं पयः ॥ श्यामाकाश्चैव निवारगोधूमाश्चोत्रनेहिनाः ॥ ब्राह्मणोपवेशने विशेषः ॥ शंभुः ॥ उदकप्रव
 मुदीच्यं स्यादक्षिणां दक्षिणा प्रवमिति ॥ उदीच्यं वैश्वदेवी कमण्डलं उदकप्रवणं पित्र्यं मण्डलं दक्षिणा
 प्रवणं कुर्यात् ॥ तत्र मण्डलं कटण प्रभृत्याश्च परिसमाप्रेर्वैश्वदेविकं कर्म प्रदक्षिणां यज्ञोपवीति
 नाकार्यं पित्र्यमपमयं प्राचीनावितिनाकार्यम् ॥ तथा च मनुः ॥ प्राचीनावितिनासम्यगपमयमर्तु
 प्रिणा ॥ पित्र्यमाविधिनात्कार्यं विधिवदर्भपाणिना ॥ तत्रैव विशेषांतरमाह कात्यायनः ॥ दक्षिणा

पातयेज्जानुदेवान्परिवरं सदा ॥ पातयेदितज्जानुपितृन्परिवरं सदा ॥ शातानवोपि ॥ उदश्रु
खस्तुदेवानां पितृणां दक्षिणामुख ॥ वौधायनोपि ॥ प्रदक्षिणां तु देवानां पितृणामष्टदक्षिणाम् ॥
देवानां ऋजवो दर्भाः पितृणां द्विगुणाः स्मृताः ॥ महालाकराणां नक्षत्रवर्त्तव्यतामाहुः ॥ शंभुः ॥ उत्तरक्षेत्र
संयुक्तान् पूर्वाग्रान् चिन्त्यते कुशान् ॥ दक्षिणे दक्षिणाग्रास्तु सति लान् चिन्त्यते नृवधः ॥
॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ पार्वणाश्चानुक्रमणिका ॥ तत्र सायं निर्मत्रा प्रातः स्नानीया
दिविलेपनतिलोद्वर्तनादिसंप्रेषणानि मंत्रितुं विजयमधुन खनिकुत्तनमध्याह्नोपक्रममाह्वानं
स्वागतप्रश्नचरणप्रक्षालनपूजनवादाद्यादानाचमनश्चाद्वेशोपवेशनपात्रपूरणप्राणा
यामुहूर्तिकाक्षस्मरणदेवताभ्यर्चनं त्रिजपनीवीबंधनदिग्वंधनयदेवेति पठनीवीबंधप्र
तिज्ञाभ्रासनदानावाहनहस्तार्च्यदानाभिषेकपात्रसुब्रीकरणगंधादिदानाचमनाश्रमोकर

रापात्रालम्भनहुतशेषांगुष्ठाश्रवणगहनतिलविकरणापरिवेषाश्रमसंकल्पाश्रयोपशानदा
नेपुणावव्याहृतिपूर्वगायत्रीमधुमतीतिजपविकरणाश्रममनुकुदानगायत्रीमधुमतीतिजप
तुप्रिप्रश्नशेषाश्रमनानुज्ञापिण्डदानाश्रयवेदिकालेपनरेखाकरणलुक्धारणाश्रवनेजनीप
मूललूनकुशास्तरागिण्डदानाचमनदक्षिणाभिमुखेनाऽत्रपितरजपउदश्रुवेनश्वासनियमेन
पुनर्दक्षिणाभिमुखेनाऽमीमदत्तइतिजपप्रत्यवनेजनकिंचिन्नीचीविसृज्यनमोवइतिषंडंजलीक
रणसूत्रदानोर्जकरादेवताभ्यर्चनं त्रिजपपिण्डाऽर्चावास्तरावाचनमकुशजलादिदानमूर्द्धाभिषेक
काऽक्षयोदकदानाश्रीर्ग्रहास्वधावाचनाऽर्घपात्रोत्थापनदुग्धोर्जकरादक्षिणादानपिण्डोत्था
पनदेवद्विजवाचनदेवताभ्यर्चनं त्रिजपविसर्जनचमनानीति पार्वणाश्च स्मरणसूत्रम् ॥ अ
थ प्रयोगः ॥ तत्र पूर्वदिने सुहृदं विधाय ॥ अथेहेत्यादिदेशकालौ संकीर्त्य मम सकलपापक्ष

यद्वा राश्वः करिष्यसा एापित्रादित्रयमाता महादित्रयश्चाधिकारित्वसिद्धये एकभक्तादिब्रतमहं क
 रिष्येतदंगतयामध्याह्निकस्नानचकरिष्ये इतिसंकल्प्य एकभक्तादिकं कुर्यात् ॥ तद्यथा ॥ आद्यक
 च्चुत्तवासाः स्यान्मौनी च विजितेन्द्रियः ॥ ताम्बूलदत्तकार्त्तवस्त्रे हस्तानमभोजनं रत्नौषधयुगुत्ता
 निष्पाद्यकर्त्ता विवर्जयेत् ॥ वस्त्रविशेषमाह भृगुः ॥ नग्नस्यान्मलवद्वासानग्नः कोपीनकेवलः
 ॥ द्विकक्षीनुत्तरीयश्च कक्षीवस्त्र एव च ॥ नग्नः काषायवासा स्यान्नग्नश्चाद्रूपः स्मृतः ॥ नग्नो द्विगु
 णवस्त्रः स्यान्नग्नो रक्तपटः स्मृतः ॥ नग्नस्तृप्तिग्वस्त्रस्यान्नग्नः स्यूतपटः स्मृतः ॥ नतः आद्यदिने प्रातः स्नात्वा
 कृतमित्यक्रियो मध्याह्ने श्रद्धेहेत्यादिदेशकालौ संकीर्त्य मम सकलपापक्षयपूर्वकं पित्रादित्रयश्चाद्य
 कृत्यार्थमाध्याह्निकस्नानमहं करिष्ये इतिसंकल्प्य स्नात्वा देवविधित्तत्तर्पणं कृत्वा प्रसूतवृद्धवन्ध्या
 तुष्टान्तिरिक्तगोमयादिभिर्हृदयलिप्तायां तन्निहितवद्वाद्यायां उपकल्पितमामग्रीसनायायां आ

कारितमंत्रितयथोक्तब्राह्मणाधिष्ठितायां पूजितेश्वरसन्निध्यशोभितायां विविक्तायां भूमावुपवि
 श्य वदति खः कुशहस्तः परिहितधीतवस्त्रयुग्मः ॥ पूर्वं दक्षिणाभिमुखोऽपश्यं प्रज्वाल्य न्याचमेत ॥ द्वादश
 दक्षिणे हस्ते मये त्रीनासने सकृत् ॥ उपवीते शिखायां च पादमेकं सकृत् सकृत् ॥ ग्रन्थान्तरे ॥ समूला
 नौ विगमौ नु कुशौ द्वौ दक्षिणे करे ॥ सये चैव तथा त्रीनू वै विभृयात्सर्वकर्मसु ॥ द्वांगुलं मूलवलयं गु
 ण्धिरेकांगुलं तथा ॥ चतुरंगुलमग्न्यात्पवित्रस्य प्रमाणकम् ॥ दर्भग्रहणे मंत्रमाह शंखः ॥ विरंचिना
 महोत्पन्नपरमेष्ठि तिसर्गज ॥ उदसर्वाणि पापाणि दर्भस्वस्तिके रोभव ॥ ग्रन्थान्तरे ॥ द्वाभ्यामनामिका
 भ्यामुधार्थे दर्भपवित्रके ॥ हुं फट् कारेण मंत्रेण सकृच्छिन्वा समुद्धरेत् ॥ कुशाभावे सुमनः ॥
 कुशः काशः शरीरगुदो यवा दूर्वाथ वल्गजाः ॥ गोकेशमुदकुन्दाश्च पूर्वाभावे परः परः ॥ कुशाः कुशा
 स्त्रिला दूर्वा धान्यगोधूमकायवाः ॥ सुवर्णं रजतं ताम्रं दशदर्भाः प्रकीर्त्तिनाः ॥ ग्रन्थान्तरे ॥ तज्जन्त्या

२५
२०
१५
१०
५
०
रजतंधार्यस्वर्णधार्यमनामया ॥ एष एव कुशः प्रोक्तो नंदर्भो वनसंभवः ॥ इति पवित्रप्रमाणं
॥ अथ करसंपुटं विधाय ॥ ॐ श्रीभीष्मिताथसिद्धार्थपूजितोयः सुरेभ्यः ॥ सर्वविघ्नविदेनस्मै
गणाधिपतये नमः ॥ ॐ शुक्लांबरधरं विसृंश शिवं चतुर्भुजं ॥ प्रसन्नवदनं ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशान्त
ये ॥ ॐ यंत्रं हवेदात्र विदो वदन्ति परं प्रधानं पुरुषं तथा न्ये ॥ विष्णोर्नृतेकारणमीश्वरं स्वात्मै न
मो विघ्नविनाशनाथ ॥ इत्यादि पठित्वा दीपसंपूज्य वामभागे विसृपूजनं कुर्यात् ॥ ॐ अस्य श्रीवि
सृपूजनस्य नारदऋषिः जगती छन्दः वासुदेवो देवता ॐ वीजं कीर्तिशक्तिः श्रीकीलकं पितृमुक्त्य
र्थं विनियोगः ॥ इति कृतांजलिः पठित्वा ऋष्यादिभ्यां संकुर्यात् ॥ ॐ नारदऋषये नमः ॥ शिरसि
॥ जगती छन्दसे नमः ॥ मुखे ॥ वासुदेवो देवता ये नमः ॥ हृदि ॥ ॐ वीजाय नमः ॥ नाभौ ॥ कीर्तिशक्तये
नमः ॥ गुह्ये ॥ श्रीकीलकाय नमः ॥ पादयोः ॥ पितृमुक्त्यर्थं विनियोगः ॥ सर्वंगी ॥ इति ऋष्यादिभ्यां

मः ॥ अथ करन्यासः ॥ ॐ अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ नमः तर्जनीभ्यां स्वाहा ॥ भगवते मध्ये माभ्यां वषट् ॥ वासु
देवाय अनामिकाभ्यां हुं ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय कनिष्ठिकाभ्यां वौषट् ॥ ॐ नमो भगवते वासुदे
वाय करतलपृष्ठाभ्यां अस्त्राय फट् ॥ इति करन्यासः ॥ अथ पंचांगन्यासः ॥ ॐ हृदयाय नमः ॥ तर्जनी
मध्यमाभिः ॥ नमः शिरसे स्वाहा ॥ शिरसि मध्यमाभ्यां ॥ भगवते शिखाय वषट् ॥ शिखायां मु
ष्टिं वक्ष्यामि धीमुखं गुह्येन ॥ वासुदेवाय कवचाय हुं ॥ कवचे सर्वांगुलिभिः ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
॥ इति त्रिरुद्राय अस्त्राय फटि ति ॥ तर्जनी मध्यमाभ्यां उर्ध्वेर्ध्ना लत्रयंदत्वा तर्जनीं अंगुष्ठाभ्यां क्षीरिकाभिर्ध
शदिगंधनं कुर्यात् ॥ इति पंचांगन्यासः ॥ ॥ अथ द्वादशंगन्यासः ॥ ॐ नमः ॥ शिरसि ॥ ॐ नमः
॥ ललाटे ॥ ॐ मों नमः ॥ नेत्रयोः ॥ ॐ भं नमः ॥ मुखे ॥ ॐ गं नमः ॥ क ह्रि ॥ ॐ वं नमः ॥ करयोः ॥ ॐ तं नमः ॥
हृदि ॥ ॐ वां नमः ॥ कुक्षौ ॥ ॐ सुं नमः ॥ नाभौ ॥ ॐ दें नमः ॥ लिंगे ॥ ॐ वां नमः ॥ जानुनि ॥ ॐ यं नमः ॥ पाद

योः॥ इति द्वादशांगन्यासः॥ नतः पुष्पैकं गृहीत्वा ध्यायेत्॥ क्षीरक्षौद्रोषभोगीन्द्रभोगपर्यंकवासिनम्॥ ई
 श्रीवारदलश्यामं पुण्डरीकायनेक्षणं॥ त्रिगुणकुन्तलसन्धिन्मालिकामुकटोज्ज्वलं॥ कोटिचन्द्रसमा
 नाभ्यं भ्राजन्मकरकुण्डलं॥ श्रीवत्सवक्षसं राजकोस्तुभं वनमालिनं॥ काश्मीरपिंगलोरस्कं पीताम्बरं
 हरिं॥ हारकेयूरकटकटसनादिभिरुज्जितं॥ नाण्यपरां चतुर्वर्गं शंखचक्रगदां वुजं॥ धारयन्तं
 हस्तं च स्तुवंतं वीक्ष्य सेवकान्॥ बुद्ध्यादिभिः सुरगणैः स्तूयमानं पदां वुजं॥ वद्रीं जलिपुटं ता
 क्ष्यं वीक्ष्य स्मरेन्ननं पुरः॥ जगद्योनिं त्रिलोकीं प्रसन्नं भक्तवत्सलं॥ कीर्तुमीदृशं हृदयं नाना
 त्तविभूषितं॥ इति ध्यात्वा॥ यस्य दर्शनमिच्छन्ति देवा ब्रह्म हरादयः॥ रूपया देवदेवेशमग्रे समि
 त्तं॥ नम्यते परमेशानन्त्यागतं स्वागतं प्रभो॥ कृतार्थोऽनुगृहीतोऽस्मि सफलं जीवितं तु मे
 ॥ यशः॥ तौ सिद्धे देवेश चिदानन्दमया व्ययः॥ अज्ञानाद्वा प्रमादाद्वा वै कल्याणासाधकस्य च॥ यद

पूर्णं भवेत्कृत्यं तथाप्यभिमुखो भव॥ अनेनावाहावाहनादिमुद्रां प्रदर्श्य पूजयेत्॥ आवाहना
 मुद्रा यथा॥ हस्ताभ्यामंजलिं बध्ना नामिका मूलपर्वणि॥ अंगुक्षौ निःक्षिपेत्सेयं मुद्रा त्वा
 वाहनीमता॥ अधोमुखी त्वियं वै श्याम्यापनीति निगद्यते॥ उच्छ्रितांगुष्ठमुक्षौ स्तुसयोगात्स
 निधापनी॥ अतः प्रवेष्टितांगुष्ठा सेवसंरोधिनीमता॥ उत्तानमुखि युगलासंमुखी करणी भ
 वेत्॥ सवेहस्तकृता मुखिर्दीर्घाधोमुखतर्जनी॥ अवगुणानमुद्रेयमभि नोभामितासती॥ देव
 तांगेषडंगानां न्यासः स्यात्सकलीकृतिः॥ अमृती करणं धेनुमुद्रया सा च कीर्तिता॥ अन्योन्यमु
 धितांगुष्ठा प्रसारितपरंगुलिः॥ महामुद्रेयमुद्रिता परमी करणं प्रिये॥ प्रयोजयेदिमां मुद्रां देव
 तां हानकर्मणि॥ इत्यावाहनादिमुद्रा॥ ॥ अथ पूजनविधिः॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय॥ इति
 मूलमंत्रः॥ मूलं॥ यद्रक्तिलेशसंपर्कान्तरमानन्दसंभवः॥ तस्य ते परमेशानयां शुश्रूषा यकल्प

ये ॥ १ ॥ एतन्माद्यं वरुणदेवतं विष्णवे नमः ॥ यादपद्ये ॥ ततः पाद्यमुद्रां दर्शयेत् ॥ अनामांगुष्ठयो
 र्यो गाले बोक्ता पाद्यमुद्रिका ॥ इति पाद्यं ॥ मूलं ॥ देवानामपि देवाय देवानां देवताय च ॥ आचा
 मंकल्ययामीशमुधायाः श्रुतिहेतवे ॥ इदमाचमनीयं वरुणदेवतं विष्णवे स्वाहा ॥ ततः आ
 चमनीयमुद्रां दर्शयेत् ॥ इत्याचमनीयं ॥ मूलं ॥ तापत्रयं हरं दिव्यं परमानन्दलक्षणं ॥ ताप
 त्रयविमोक्षाय तवाघ्यं कल्ययाम्यहं ॥ इदमघ्यं वरुणदेवतं विष्णवे स्वाहा ॥ ततो घ्यमुद्रां आवा
 रुणमुद्रां वददर्शयेत् ॥ इत्यघ्यं ॥ मूलं ॥ सर्वकालुष्यहीनाय परिपूर्णसुधात्मकम् ॥ मधुपर्क
 मिदं देवकल्ययामि प्रसीद मे ॥ इदं मधुपर्कं स्मरदेवतं विष्णवे सुधा ॥ ततो मधुपर्कमुद्रां दर्शये
 त ॥ इति मधुपर्कं ॥ मूलं ॥ ॐ क्विषोप्यशुचिर्वापियस्य स्मरणमात्रतः ॥ शुद्धिमाप्नोति तस्मै ते पु
 नराचमनं त्विदम् ॥ इदंपुनराचमनीयं वरुणदेवतं विष्णवे स्वाहा ॥ ततः आचमनीयमुद्रां दर्श

येत् ॥ इति आचमनं ॥ ॥ फेत्कारिणी ॥ माक्षिकं शर्करासर्पिर्दधि क्षीरयुतं तथा ॥ मधुपर्कं क
 ल्ययि त्वाप्रदद्यादिधि पूर्वकं ॥ अघ्यं माचमनीयं वदत्वा स्वाहा पदेन हि ॥ मधुपर्कमुद्रां वदत्वा
 स्मरन् नमः पदे ॥ उत्तानं दक्षहस्तं तु कृत्वा निमनलं सुधीः ॥ कनिष्ठहीना संपुक्ता ॥ अतस्रो गुल्फ उन्न
 ताः ॥ मुद्रेषाचमने प्रोक्ता ॥ धीमुखी सा त्वनामया ॥ स्फुटं गुणभावे मुद्रा मधुपर्कं वरानने ॥ मूलं ॥ परमा
 नन्दबोधादिनिमग्ननिजमूर्तये ॥ सांगोपांगमिदं स्नानं कल्ययाम्यहमीशते ॥ इदं स्नानं वरुणदेवतं वि
 ष्णवे नमः ॥ मूलं ॥ यथोदधिघृतं क्षौद्रं सितयाचसमन्वितं ॥ पचा मृतं यदेतच्च तेन त्वं स्नापयाम्यहम् ॥
 अनेन पंचामृतेन स्नापयेत् ॥ मूलं ॥ वारिदं हि ममामोदि प्रसन्नं मध्ये मे वच ॥ मयानिवेदितं भक्त्या
 स्नाह्यनेन सुरेश्वर ॥ शिरसि ॥ ततः स्नानमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ तद्यथा ॥ अधीमुखी दक्षहस्तकृता
 मुखिः कनिष्ठया ॥ विमुक्ता स्नानमुद्रेषा गदिता परमेश्वरी ॥ पुनः पूर्वोक्तमंत्रेण आचमनीयं

निवेदयेत् ॥ मूलं ॥ माया विना न ते जन्म निजन्तु रीरुते जसे ॥ निरावराण विज्ञान वास स्नेक ल्पया
 म् ॥ इदं वस्त्रं वाहं स्यत्य देव तं विस्मवे नमः ॥ ततो वस्त्रमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ नञ्चथा ॥ उन्नानंदक्षि
 णं हस्तं कृत्वा तन्मध्यमां पुनः ॥ अंगुष्ठेन स्पृशेद्देवा मुद्रा वस्त्र प्रकीर्तिता ॥ एषैवानामिका स्पृ
 शीमुद्रा भूषण संज्ञिका ॥ कनिष्ठा स्पर्शतो ह्येषा उपवीतस्य मुद्रिका ॥ वाससः परिधानात्ते पुन
 एव मनीयकम् ॥ दातव्यं भक्तिभावेन स्मृत्युक्तत्वा न्मनुष्यवत् ॥ मूलं ॥ यमाश्रित्य महा माया ज
 गत्संमोहिनी सदा ॥ तस्मै ते परमेशाय कल्पया म्युत्तरीयकं ॥ इदं मुत्तरीयं वाहं स्यत्य देव तं विस्मवे
 नमः ॥ ततः उत्तरीयमुद्रां दर्शयेत् ॥ मूलं ॥ यस्य शक्तित्रयेणोदं संप्रोतमखिलं जगत् ॥ यज्ञसूत्राय त
 स्मै ते यज्ञसूत्रं प्रकल्पयेत् ॥ इदं यज्ञोपवीतं वाहं स्यत्य देव तं विस्मवे नमः ॥ ततः उपवीतमुद्रां दर्शये
 त् ॥ इति यज्ञोपवीतं ॥ मूलं ॥ स्वभावसुन्दरां गाय सत्य सत्या श्रयायते ॥ भूषणानि विविचित्राणि कल्प

यामिसुरार्चितं ॥ इदं त्वर्णादिभूषणं अग्निदेव तं एष्यादिभूषणं चन्द्रदेव तं अथवा तन्मूल्योपक
 ल्पितं ताम्रद्रव्यं सूर्यदेव तं अथवा भूषणभावे पुष्पं तुलशी पत्रं बालक्ष्मीदेव तं विस्मवे नमः ॥ ततो
 भूषणमुद्रां दर्शयेत् ॥ इति भूषणानि ॥ मूलं ॥ समस्त देवदेवेश सर्वतृप्तिकरं परं ॥ अखण्डानन्दसं
 पूर्णं गृहाण जलमुत्तमं ॥ इदं जलं वरुणा देव तं विस्मवे नमः ॥ इति जलं ॥ मूलं ॥ परमानन्दसौरभ्यप
 रिपूर्णं दिगन्तरं ॥ गृहाण परमं गन्धं कृपया परमेश्वर ॥ इदं गन्धं गन्धर्वा देव तं विस्मवे नमः ॥ ततः कनि
 ष्ठांगुष्ठाभ्यां गन्धमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ इति गन्धं ॥ मूलं ॥ तुरीयगुणसंपन्नं नानागुणमनोहरं ॥ अमन्द
 सौरभं पुष्पं गृह्यतामिदमुत्तमं ॥ इदं पुष्पं तुलशी पत्रं बालक्ष्मीदेव तं विस्मवे नमः ॥ ततो पु
 ष्पमुद्रां दर्शयेत् ॥ नञ्चथा ॥ अधोमुखं करं कृत्वा तर्जनीयुगैः युजयेत् ॥ अंगुष्ठाग्रं तु मुद्रेयं पुष्पा
 ल्या परमेश्वरि ॥ इति पुष्पाणि मूलं ॥ वनस्यतिरलोपेतं गन्धाब्जः सुमनोहरः ॥ आध्रियः सर्वदे

वानांधूयोयं प्रतिगृह्यतां ॥ इदं धूपं वनस्पतिदेवतं विष्णवे नमः ॥ ततो धूपमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ त
 द्यथा ॥ अंगुष्ठाग्रेण तर्जन्यास्मिन् शोदयं महेश्वरि ॥ धूपमुद्रेयमाख्याता सर्वदेवप्रियं करि ॥ अ
 तिधूपं ॥ मूलं ॥ सुप्रकाशो महादीपः सर्वत्र तिमिरापहः ॥ सर्वाद्याभ्यन्तरं ज्योतिर्दीपो यप्रतिगृ
 ह्यतां ॥ इदं दीपं वन्द्य देवतं विष्णवे नमः ॥ ततो दीपमुद्रां दर्शयेत् ॥ तद्यथा ॥ ज्येष्ठाग्रेण स्पृशेदग्रं
 मध्यमायाः सुहृत्ति ॥ दीपमुद्रेयमुदिता सर्वदेवप्रियाभुमा ॥ इति दीपम् ॥ ततो नैवेद्यादिपुन
 : संस्थाप्य चक्रमुद्रया च्छाद्य ॥ अनेन एकादशवारं संशोष्य रश्मिनेन संदह्य वं अनेनावधाधेन
 मुद्रया ॥ मृतीकृत्य सप्रधामूलं तदुपरि प्रजप्य वामांगुलेन नैवेद्यं निवेदयामीति नैवेद्यदोषं सन्द
 ह्य दक्षहस्ते नीत्तु जेत ॥ मूलं ॥ नानाविधानिरम्याणि स्वादूनि रवसंति च ॥ मया दत्तानि गृह्णतां
 नैवेद्यानि जगत्प्रभो ॥ इदं नैवेद्यम् ॥ विष्णुदेवतं विष्णवे नमः ॥ ततः मुद्रां दर्शयेत् ॥ तद्यथा ॥

अनामांगं स्पृशेद्विज्येष्ठाग्रेण तु देशिकः ॥ नैवेद्यमुद्रां कथिता देवता तृप्ति कारिणी ॥ ग्रासमुद्रां वाम
 दोष्ता विकचोत्पलसन्निभा ॥ प्रदर्शयन् दक्षिणेन प्राणादीनां च दर्शयेत् ॥ स्पृशेत्कनिकोद्यकनिक
 के देव्यांगुलमुद्रां प्रथमे हुमुद्रा ॥ तथा परतर्जनि मध्यमे स्यादनामिका मध्यमे या तृतीया ॥ अनामि
 का तर्जनि मध्यमे स्यात्तद्वच्चतुर्थामकनिकिकास्ताः ॥ स्यात्पंचमी तद्वदिति प्रतिका प्राणादिमुद्राः
 निजमंत्रयुक्ताः ॥ ॐ प्राणाय स्वाहा ॥ ॐ अयाणाय स्वाहा ॥ ॐ व्याणाय स्वाहा ॥ ॐ उदानाय स्वा
 हा ॥ ॐ समानाय स्वाहा ॥ इति पंचग्रासमुद्राः ॥ मूलं ॥ अमृतोपस्तरणमसि स्वाहा ॥ पानीयं शा
 नं तं स्वच्छं प्रसन्नं घृतसारयुक्तं ॥ भोजने तृप्तिरुद्देव रूपया परिगृह्यतां ॥ इदं जलं बह्म देवतं वि
 ष्णवे नमः ॥ ततो घृद्वदचमनीयं निवेदयेत् ॥ मूलं ॥ इदं फलं मया देवि स्थापितं पुरतस्तव ॥ तेन
 मे स फलावाप्तिर्भवेज्जन्म निजन्मनि ॥ इदं फलं वनस्पतिदेवतं विष्णवे नमः ॥ मूलं ॥ फलपत्रक

संयुक्तं कर्पूरादिमुवासितं ॥ मुखकात्रिकरं हृद्यं ताम्बूलं प्रतिगृह्यतां ॥ इदं ताम्बूलं विद्याधरदेवतं
विष्णवे नमः ॥ मूलं ॥ हिरण्यगर्भगर्भस्थं हेमविजं विभावसी ॥ अनन्तपुण्यफलदमतः शान्तिप्रयद
मे ॥ इदं हिरण्यदक्षिणां अनिदेवतं रजतदक्षिणां चन्द्रदेवतं ताम्रदक्षिणां सूर्यदेवतं अभावे पुष्पं
तुलशीपत्रं बालस्मीदेवतं विष्णवे नमः ॥ मूलं ॥ अग्निर्ज्योतिरविर्ज्योतिरात्मा ज्योतिस्त्रयैव च ॥ त्वमे
व सर्वज्योतीषि व्यात्रिकं प्रतिगृह्यतां ॥ इदं सारत्रिकं वक्रिदेवतं विष्णवे नमः ॥ इत्यत्रिकं ॥ बुद्धि
सवासना कृपादप्यंतां मंगलानि च ॥ मनोवृत्तिर्विचित्रा त्रेनृत्पक्षेण कल्पिता ॥ धनयोगीतक
पेण शब्दाश्चाश्च प्रभेदतः ॥ छत्राणि तव पद्मानि कल्पितानि मया प्रभो ॥ सुषुम्णा धनरूपेण प्रा
णाश्चाश्वा मरुता ॥ अहंकारे गजत्वेन वेगः क्लृप्ते रथात्मना ॥ इन्द्रियाण्यश्च रूपानि वेगादी
रथवर्त्मना ॥ मनः प्रगहरूपेण बुद्धिश्चारथिरूपतः ॥ सर्वमन्यतथा क्लृप्तं तवोपकरणात्मना ॥ इ

ति कृत्यम् ॥ शंखमुद्रां दर्शयेत् ॥ तद्यथा ॥ कृत्वा तानं ततो मुखि मंगुलं प्रसारयेत् ॥ वामांगुल्य
तथा श्लिष्टाः संयुक्ताः संप्रसारिताः ॥ दक्षिणांगुलं संयुक्तामुद्रैश्चाशं संज्ञिका ॥ चक्रमुद्रां दर्शय
त् ॥ तद्यथा ॥ हस्तौ तु समुखौ कृत्वा संलग्नौ सुप्रसारितौ ॥ कनिष्ठांगुलं कौलं गौमुद्रैश्चाचक्रसं
ज्ञिका ॥ गदामुद्रां दर्शयेत् ॥ तद्यथा ॥ अग्नौ न्यामिमुखौ हस्तौ कृत्वा तु ग्रंथितांगुली ॥ अंगुल्यो म
ध्यमेभूयः संलग्ने सुप्रसारिते ॥ गदामुद्रे यमाख्याता विष्णोः सतीषवर्दिनी ॥ पद्ममुद्रां दर्शयेत् ॥
तद्यथा ॥ हस्तौ तु समुखौ कृत्वा सन्नतावुन्नतांगुली ॥ तलांतर्मिनितांगुली कृत्वा पद्ममुद्रिका
॥ इति कृत्यम् ॥ नतो यवतिलगंधपुष्पाणिसंगृह्य आवरणपूजामारभेत् ॥ ॐ माधवाय नमः
॥ ॐ पुण्डरीकाक्षाय नमः ॥ ॐ हृषीकेशाय नमः ॥ ॐ जनार्दनाय नमः ॥ ॐ दामोदराय नमः ॥
ॐ पद्मनाभाय नमः ॥ ॐ वैकुण्ठाय नमः ॥ ॐ गरुडक्षजाय नमः ॥ इति प्रथमा वरणम् ॥ अथ

दितीयावरणम् ॥ ॐ लक्ष्म्ये नमः ॥ ॐ पद्मामे नमः ॥ ॐ कमलायै नमः ॥ ॐ श्रिये नमः ॥ ॐ क्षी
रोदनन्दिन्ये नमः ॥ ॐ जगन्मात्रे नमः ॥ ॐ भूतिदात्रे नमः ॥ ॐ हरिवत्सभायै नमः ॥ इति द्वितीयाव
रणम् ॥ अथास्त्राणि ॥ ॐ पांचजन्याय नमः ॥ ॐ सुदर्शनाय नमः ॥ ॐ कौमोदके नमः ॥ ॐ
शोणादलाय नमः ॥ ॐ नन्दकाय नमः ॥ ॐ कौस्तुभाय नमः ॥ ॐ श्रीवत्साय नमः ॥ ॐ वनमा
लायै नमः ॥ इत्यावरणं पूजाविधिः ॥ ततो यथाशक्ति मंत्रं प्रजप्य जपं समर्प्य स्तुतिं कुर्यात् ॥ अन
घं वामनं शौरि वैकुण्ठं पुरुषोत्तमं ॥ वासुदेवं हृषीकेशं माधवं मधुसूदनं ॥ वरहं पुंडरीकाक्षं
नृसिंहं दैत्यसूदनं ॥ दामोदरं पद्मनाभं केशवं गरुडध्वजं गोविन्दं मन्मथं कृष्णमनन्तरं पराजि
तं ॥ अधोक्षजं जगद्बीजं सृष्टिस्थित्यन्तकारिणं ॥ अनादिनिधनं देवत्रिलोकेशं त्रिविक्रमं ॥ नाह
यं चतुर्वर्गं शंखचक्रगदाधरं ॥ पीताम्बरं चक्रधरं वनमालाविभूषितं ॥ श्रीवत्सां कौस्तुभं

भिनं श्रीपतिं श्रीधरं हरिं ॥ प्रपद्ये हं महाविष्णुं पितृणां मुक्तिहेतवे ॥ इति विष्णुपूजनविधिः ॥ ॥
ततो कुशाबालाणां तैलाभ्यां पूर्वकं स्त्राप्य ॥ एतन्ने देवमविनयं प्राहुर्वृहस्पतये ब्रह्म
णे ॥ तेन यज्ञमवतेन यज्ञपतिं तेन मामव ॥ १ ॥ मनोजूतिर्जुषतामाज्यस्य बृहस्पत्यं जमिमन्त्रेनो
त्वरिष्यं यज्ञं स मिमं दधातु ॥ विश्वे देवा स इह मादयन्तामोऽस्य निष्ठा ॥ २ ॥ विश्वे देवा ब्रह्म
णाः सुप्रतिष्ठिता वरदा भवन्तु ॥ एवं पितृब्रालाणामाता महब्रालाणं च प्रतिष्ठापयतु ॥ आश्वला
यनसूत्रेयं ॥ एकैकमेकैकस्य द्वादशीं स्त्रीन्वावृक्षो फलभूयस्त्वं ॥ दीपकलिकायां परशुर
॥ संपन्नावर्थपात्राणामेकैकस्य त्रयस्त्रय ॥ पित्रा देवा ब्रालाणाः प्रोक्ताश्च त्वारो वैश्वदेविके मनु
ः ॥ द्वादशे पितृकृत्ये त्रीनेकैकसुभयत्रवा ॥ भोजयेत्सुममृदोऽपि न प्रमज्जेत विस्मरे ॥ ब्रालाणा
भावे एकब्रालाणोऽसि पित्रर्थपात्रे नैकृत्वा देवगृहे दत्त्वा तः श्राद्धं कार्यं ॥ आमंत्र्य ब्रालाणाय

स्तुयथा न्यायं पूजयेत् ॥ अति कृच्छ्रा सुघोरा सुतिर्यग्यो विषु जायते ॥ पूर्वमिति मंत्रितो न्येन
 कुर्यादप्यप्रतिग्रहं ॥ भुक्ता हारीथवाभुक्ते सुकृतेन स्य नश्यति ॥ कान्ताय नः ॥ तेन सुकृतेन नंदे
 यं बाललोभः प्रयत्नतः ॥ तेन लाभंगश्च कर्तव्यो कर्जकालं न चिंतयेत् ॥ हेमाद्रौ शंखवृहस्पती ॥ दृष्टिश्चा
 धे क्रतुदक्षौ सत्यौ नान्दीमुखे वसू ॥ नैमिषिके कामकालौ कामे च धूरिलोचनौ ॥ पुरु रवश्चाद्रव
 श्वपौर्वेणो सुसुदाहृतौ ॥ अपिकन्यागते सूर्ये कामे च धूरिलोचनौ ॥ इति आदित्यपुराणात्
 निर्णयसिद्धौ मदनपारिजाते च ॥ कुशोसिकुशपुत्रो सिद्धो लणानिर्मितः पुरा ॥ त्वय्यद्विर्नमो
 विंती स्तुयस्याहं नामकीर्तये ॥ इति कुशब्राह्मणपक्षे विशेषः ॥ ततः स्वयमुदङ्मुखपातितद
 क्षजानुर्दक्षिणकरेण पूर्वाभिमुखं वैश्वदेविकद्विजदक्षिणा जानुस्युष्वायवतो मूलपुष्पादि
 गृहीत्वा ॥ अथेत्यादि देशकालौ संकीर्त्य मुकगोत्रास्मत्पित्रादित्रयश्चाह सन्वन्धिनां तथा

मुकगोत्रास्मन्मातामहादित्रयश्चाह सन्वन्धिनां पुरु रवार्द्रवसंज्ञकानां विश्वेषां देवानामथ क
 र्तव्ये महालयश्चाह भवतो मया एभिर्निर्यवादिभिर्निर्मंत्रिताः ॥ इत्युक्ते ॥ निमंत्रिताः स्म ॥ इति प्रति
 वचनम् ॥ ततः कृतांजलिर्नियमंश्चावयेत् ॥ अक्रोधनैः शोचपरैः सततं ब्रह्मचारिभिः ॥ भवित
 व्यं भवद्विषमया चश्चाह कारिणा ॥ सर्वायासविनिर्मुक्तैः कामक्रोधविवर्जितैः ॥ भवितव्यं भव
 द्विर्नैद्यतनेश्चाह कर्मणि ॥ ततोपसव्यं दक्षिणाभिमुखः पातितवामजानुः उदङ्मुखोपविष्टः
 पितृद्विजदक्षिणा जानुस्युष्वातिलतामूलपुष्पादिगृहीत्वा ॥ अथेत्यादि मुकगोत्राणामस्म
 त्पितृपितामहप्रपितामहानाममुकामुका मुकशर्मणां सपत्नीकानां वसुरुद्रादित्यस्वरूपा
 णामथ कर्तव्ये महालयश्चाह भवतो मया एभिर्निर्यवादिभिर्निर्मंत्रिताः ॥ इत्युक्ते ॥ निमंत्रिताः
 स्म ॥ इति प्रतिवचनम् ॥ पूर्ववत् कृतांजलि रक्रोधनैः शोचेत्यादि श्लोकद्वयं नियमश्चावगमम् ॥

पुनः पूर्ववेदपसव्यं कृत्वा दक्षिणाभिमुखः पातित वामजानु हृदयं रोपयिष्यः मातामहद्विजदक्षि
 णजानुं स्पृष्ट्वा निलादिगृहीत्वा ॥ अथ हेत्यादि अमुकगोत्राणां मातामहप्रमातामहवृद्धप्रमाताम
 हानाममुकामुकामुकशर्माणां सपत्नीकानां वसुरुद्रादित्यस्वरूपाणां मय्यकर्तव्ये महालयश्चाद्येभ
 यस्तोमयाहमिहिल्लादिभिर्निर्मन्त्रिताः ॥ इत्युक्ते ॥ निमन्त्रिताः स्म ॥ इति प्रतिवचनम् ॥ पूर्ववत्कृतां जलि
 ॥ अक्रोधनैरित्यादि श्लोकद्वयनियमश्चावहणम् ॥ नतस्सव्यं विधाय वैश्वदेविकद्विजे कृतां जलिः ॥ अग
 नं वः इति पृष्ठे ॥ सुत्वागतं ॥ इति प्रतिवचनम् ॥ ततः पादप्रक्षालनम् ॥ नमोऽस्तु नंताय सहस्रमूर्तये सहस्रपा
 दाक्षिण्ये रुवाहवे ॥ सहस्रनाभिपुरुषाय शश्वते सहस्रकीटियुगधारिणे नमः ॥ यत्फलं कपिलादाने
 कार्त्तिकया ज्येष्ठपुष्करे ॥ तत्फलं पाण्डवश्चेष्टविप्राणां पादशौचने ॥ ॥ विप्रपादकरद्वयक्षायमाण
 सुयः करः ॥ सकल्लुक ऐशेयशोषाः कर्मकराः कराः ॥ इत्यनेन ॥ विश्वेषां देवानां पादार्चनविधौ अत्र

नमः ॥ सुगंधनमः ॥ पुष्पाक्षतं समर्पयामि नमः ॥ इति पदौ संपूज्यः ॥ दर्भयवजलगंधपुष्पाक्षतादियु
 तमर्घ्यमादाय ॥ अथ हेत्यादि अमुकगोत्राऽस्मत्पित्रादित्रयश्चाह सव्यं धिनस्तथाऽमुकगोत्राऽस्मन्मा
 तामहादित्रयश्चाह सव्यं धिनः पुरुषार्द्रवसंज्ञकविश्वेदेवाय षपादार्घ्यं वो नमः ॥ इति पादयो रर्घ्यं दद्या
 त् ॥ ततोऽपसव्यं विधाय पितृब्राह्मणे पूर्ववत्त्यागतप्रश्नपादप्रक्षालनपूजनानिविधाय दर्भनिलजलग
 णपुष्पाक्षतादियुतमर्घ्यमादाय ॥ अमुकगोत्राऽस्मत्पितृपितामहप्रपितामहामुकामुकामुकशर्माणा
 ः सपत्नीका वसुरुद्रादित्यस्वरूपा एषपादार्घ्यं स्त्रेधा विभज्य वो नमः ॥ एवं मातामहब्राह्मणे पितृत्यागतप्र
 श्नपादप्रक्षालनपूजनयादार्घ्यदानानिविधाय हस्तगतपवित्रे संत्यज्य पवित्रात्तरे निधाय ॥ सव्येन ब्रा
 ह्मणानां चामयित्वा स्वयमाचमेत् ॥ वामहस्तेनासनं धृत्वा दक्षिणेन विप्रदक्षिणा करं धृत्वा विश्वेदेवा
 ब्राह्मणानन्यासने पूर्वाभिमुखमुपवेशयेत् ॥ तत्र ब्राह्मणा इदमासनमास्पतां ॥ इत्युक्ते ॥ इति प्रतिवचनः

आत्मे

पुनरपसव्येन उत एभिमुखो पितृमातामह ब्राह्मणो तथैवोपवेशयेत् ॥ नृदुक्तं हे मादौ व्यासः ॥ स
 येनैवात्मनंधत्वादक्षिणो दक्षिणं करं ॥ व्याहृतीभिः समस्ताभिरशनेषूपवेशयेत् ॥ समाधमिति चैको
 त्कादक्षिणं जानुसंस्पृशन् ॥ आस्यतामिति तानुयादात्मनं संस्पृशन् पि ॥ आश्वलायनः ॥ आदिहि
 भोजयेद्वास्तौ नवाला नपियत्नतः ॥ प्राग्विण्णदानोद्गन्धाश्चैर्न लंकुर्यात्स्वविग्रहम् ॥ वास्तौ गृहे स्ववा
 मभगि कर्मपात्रस्थापनं ॥ भूमौ शंखचक्रादिकं विलिख्य कुशपत्रद्वयेन आसनं आसनोपरि पात्र
 मपात्रोपरि पवित्रम् ॥ ॐ पवित्रे स्थो वै भव्यो सवितुर्धः प्रसवउत्पुनाम्यक्षिद्रेण पवित्रेण सूर्यस्य रश्मि
 मिः ॥ शनौ देवी रभिर्द्युय आपो भवन्तु पीतये ॥ शंयो रभिसुवन्तु नः ॥ इति जलम् ॥ यवो सियवयास्मद्वेषो
 यवया हती ॥ इति यवान् ॥ यवो सीतियवानुतत्र तु सिंपुष्याणि चन्दनं ॥ पादौ ॥ यवो सिधाम् राजो सिवा
 हणो मधुमिधितः ॥ निर्णोदः सर्वपापानां पवित्रमभिभिः स्मृतः ॥ तिलो सीसो मदैवत्यो गोसवो देव

निर्मितः ॥ प्रलमद्भिः पृक्तः स्वधया धितुं लोकान् पूरणं हि नः स्वाहा ॥ इति तिलान् गंधपुष्पाक्षतादिनूत्नी
 निः सिध्य ॥ आवाहयेत् ॥ आवाहनमंत्रः श्रीक्रमसंहितायां ॥ गंगे च यमुने चैव गोदावरिसरस्वती ॥ नर्मदे
 सिंधुकावेरी जले स्मिन्संनिधिकुरु ॥ पुष्कराद्यानि तीर्थाणि गंगायाः सरितस्तथा ॥ आगच्छन्तु पवित्राणि
 आद्रकाले सदा मम ॥ अनेन तीर्थान्यावाह्यसुब्रह्माभ्यां आच्छाद्य कर्मपात्रमुत्सपन्नम् ॥ इत्युक्ते ॥
 सुसपन्नम् ॥ इति प्रतिवृत्तः ॥ ॐ अयं पवित्रः पवित्रो वासर्वावस्थांगतोऽपि वा ॥ यस्मै रस्युण्डरी काक्षस्स वा
 ह्याभ्यं त्रहसुचिः ॥ मंत्रेणानेन कर्मपात्रोदकेन स्वात्मानं आद्रत्वा मंगीश्वसंप्रोक्ष्य प्राणानायम्य ॥ ॐ
 पुण्डरीकाक्षाय नमः ॥ इति संस्मृत्य करसंपुटं विधाय ॥ ॐ देवताभ्यः पितृभ्यश्च महायोगिभ्य एव च ॥ न
 मः स्वाहायेस्वधाये नित्यमेव नमो नमः ॥ इति त्रिः पठित्वा ॥ ॐ सप्तव्याधादशारेण मृगाः कालं जरे गिरौ ॥ चक्र
 वाकाः सरदीपे हंसाः सरसि मानसे ॥ नेपि जानाः कुरुक्षेत्रे ब्राह्मणा बेटपाणाः प्रस्थिता दीर्घमक्षा
 नं पूयं किमवसीदथ ॥ आद्रकाले गयां ध्यात्वा ध्यात्वा देवं गदाधरम् ॥ मनसा च पितृध्यात्वा नतः

श्राद्धं समारमेत् ॥ अथ तस्य ॥ न तत्तिला कुशत्रयेर्वा मकघां नीवी बंधनम् ॥ ॐ सोमस्य नीवी रसि विस्ते
 शशर्मा शिशर्मा यजमानस्येन्द्रस्य योनिरसि तु सत्याः ॥ कृषीत्कृषीति ॥ अथ दिवं धनम् ॥ मार्कण्डेय
 ॥ प्र निष्वाताः पितृगणाः प्राची रक्षंतु मे दिशम् ॥ तथा वहिषदः पांतु यां म्यां ये पितरस्तथा ॥ प्रतीची
 मा ज्यपास्तदुदीची मपि सोमपाः ॥ ५ ॥ तत्सर्वं मारक्षेत्कवचाडोनलोपधः ॥ वायुभूतपितृणां
 चतुर्भिर्भवतु साश्वती ॥ रक्षोभूतपिशाचैभ्यस्तथैवा सुरदोषतः ॥ सर्वतश्चाधिपस्तेषां यवो रक्षां करोतु
 मे ॥ तिलारक्षतुदिनिजाद्भारक्षंतुराक्षसातु ॥ पंक्तिर्वैश्रोत्रियो रक्षेदतिथिः सर्वरक्षकः ॥ ततः कर्मपा
 तस्थं जलं दर्भैर्वलोडयेत् ॥ श्राद्धं द्विविधं एकोद्विधं पार्वणं च ॥ तदाह कावः ॥ एकमुद्दिश्य यन्त्रा
 दनेकोद्दिश्युदीरितम् ॥ त्रिमुद्दिश्य यत्र द्विपार्वणं मुनयो विदुः ॥ पर्वण्येमा वास्या मां यदि हितं न
 यावर्णं तच्च तत्कालं च ॥ शान्ता तप आह ॥ दर्श श्राद्धं तु यत्प्रोक्तं पार्वणं तत्प्रकीर्तितम् ॥ अथ एहेपि

तूणां तु तत्प्रदानं विशिष्यते ॥ तच्च पंचधा विभागेन ॥ तच्छ्राद्धं नित्यं नैमित्तिकं काम्यं भेदेन त्रिविधं
 न ॥ अथ रक्षश्राद्धं श्रावणं च ॥ तच्च पार्वणं विधिना षड्देवैर्नैकार्यम् ॥ गौतमः ॥ उत्तराहस्त्रचित्रा
 सुकन्याया मास्करस्थिते ॥ कृष्णपक्षे गजच्छाया समानः पितृकर्मसु ॥ पार्वणस्यावृता कुर्यादक्रोधः श्रा
 द्धमन्तु ॥ श्रावृता प्रकारेण ॥ गौतमः ॥ पितरो यत्र पूज्यं ते तत्र माता महाश्रुपि ॥ अविशेषेण कर्तव्यं विशेषे
 षां भर्तृकं वृजेत् ॥ महालयं गया श्राद्धे वृक्षौ चान्वष्टका सुच ॥ नवदेवस्य मंत्रेण शेषं षाड्पौरुषं विदुः ॥
 इति धर्मोक्तेः ॥ श्राद्धहेमाद्रौ छागलेयः ॥ केवला सुक्षये कार्या वृक्षा बादौ प्रकीर्तिता ॥ अन्वष्टका सुम
 ध्यास्थानां त्याः कार्यास्तु मानरः ॥ तथा ब्रह्माण्डमार्कण्डेययोः ॥ कन्यां गते सवितरि दिनानि दशपंच
 च ॥ पार्वणेने हविधिना श्राद्धं तत्र विधीयते ॥ ॐ यद्देवा देवहेड नंदे वा सश्च कृमावयम् ॥ अग्निमा
 तस्मादेन सो विश्वान्मुंचन्वर्त्तु हसः ॥ यदि दिवा यदि नक्तमेना १० ॥ सिच कृमावयम् ॥ वायुमीति

25
20
15
स्मादेन सोविश्वानुमुचंत्वं हसः ॥ यदि जाग्रदित्यप्र एना ॥ मिचक्रमावयम् ॥ सूर्यो मातस्मा
देन सोविश्वानुमुचंत्वं हसः ॥ इत्यभि संश्रुः ॥ भूद्रादिदुष्टदृष्टिनिपातान्पाकादीनां पवित्रनास्तु
॥ इति पाकादिसंप्रोक्ष्य ॥ द्वारदेशे उदकांजलिनिःक्षिपेत् ॥ अपहनाश्रुसुरारक्षा ॥ मिवेदिषदः
॥ इति ॥ पितर इहागच्छत इह निवृत्ता ॥ अथ सव्येन प्रतिज्ञा ॥ कुशत्रयतिलान्यादाय ॥ ॐ विसुर्विसु
र्विसुः ॐ नमः परमात्मने श्रीपुण्यपुरुषोत्तमाय ॐ नमः ॥ अथ पृथिव्यां जम्बूद्वीपे भारतखण्डे आर्या
नरे पुराणेष्वेने हिमवत् पर्वतैकदेशे ब्रह्मणो द्वितीय प्रहरादौ श्रीश्वेन वाराकल्पे वैवश्वतमन्वन्तरे अष्टा
विंशति युगस्य प्रथमचरणेष्वष्टादशानां मध्ये अमुकनामसम्बत्सरे दक्षिणायने शरदृतौ वषट्पक्षे
कन्यागते सवितरि आश्विन मासे कृत्तिक पक्षे अमुकतिथौ अमुकगोत्राणामस्मिन् पितृपितामहप्रपिता
महानां अमुकामुकामुकशर्मणां सपत्निकानां वसुरुद्रादित्यस्वरूपाणां तथा अमुकगोत्राणाम्

10
5
0
स्मन्मातामहप्रमातामहबृद्धप्रमातामहानां अमुकामुकामुकशर्मणां सपत्नीकानां वसुरुद्रादि
त्यस्वरूपाणां पुरुर्वार्द्धवसंज्ञक विश्वेदेवा पूर्वकं अक्षयतृप्तिकामनया भुवि स्मृतिपुराणोक्तफ
लादि पूर्वक यथावद्वि नियोगं असनिबलवद्वाधके द्विपार्द्धा विधिना परपक्षा मुकश्चाद्व महंक
गिष्ये ॥ इत्युक्ते ॥ कुरुष्व ॥ इति प्रतिवचनम् ॥ न तो दक्षिणां जान्वा च्य उदस्युरवो यवान् कुशद्वयं च
रुहीत्वा ॥ अथ हेत्यादि अमुकगोत्रास्मत्पित्रादित्रयश्चाद्व संबंधिनां तथा अमुकगोत्रास्मन्माताम
हादित्रयश्चाद्व संबंधिनां पुरुर्वार्द्धवसंज्ञकानां विश्वेषां देवानां मिदं कुशाशनमस्तु ॥ इति द्विजप
टदक्षिणभागे आसनं दद्यात् ॥ ॐ भूर्भुवः स्व इदमात्मनाम् ॥ इत्युक्ते ॥ आत्मे ॥ इति प्रतिवचनम् ॥ न तो
पसव्येन ॥ दक्षिणामिमुखो वामजान्वा च्य नित कुशान्यादाय ॥ अथ हेत्यादि अमुकगोत्राणामस्म
न्पितृपितामहप्रपितामहानां अमुकामुकामुकशर्मणां सपत्नीकानां वसुरुद्रादित्यस्वरूपाणां

त्रिधाविभज्य इदं कुशाशनमस्तु ॥ इति द्विजपीठवामभागे व्यासनंदं दद्यात् ॥ ॐ भूर्भुवः स्व इदमासनमा-
 स्यताम् ॥ इत्युक्ते ॥ आस्ये ॥ इति प्रतिवचः ॥ तथैव माता महादीना अपि व्यासनंदं दद्यात् ॥ तदुक्ते ॥ आ-
 सने व्यासनंदं दद्यात् तु पाणोक्तं कदाचन ॥ पितृकर्मणि वामे च देवे दद्यात्तु दक्षिणे ॥ अक्षर्यासनयोः म-
 षीद्वितीयावाहने तथा ॥ अत्र दाने चतुर्थी च शेषाः सम्युदयः स्मृताः ॥ ततः सव्येन ॥ दक्षिणं जान्वा च उदय-
 रवः सव्यं कुशद्वयेन पाणिना द्विजस्य दक्षिणं जान्वा लभ्यः ॥ अथेहेत्यादि अमुकगोत्रास्मत्पित्रादि त्रयश्र-
 द्धं वधिनस्तथा मुकगोत्रास्मन्माता महादि त्रयश्चाद्ध सवस्मिन् पुंरुखाद् व संज्ञकान् विश्वान् देवान् आ-
 वाहिष्ये ॥ इत्युक्ते ॥ ॐ आवाहय ॥ इति प्रतिवचः ॥ ॐ विश्वे देवाः स आगत भृण ता मयि मर्हं हवं ॥ एवं
 दहिर्निधीदत ॥ इत्यावाह्य ॥ तज्जानुं विमुच्य प्रादक्षिणेन यदकुशान् विकीर्य ॥ कृतं जलिः ॥ ॐ वि-
 श्वे देवाः भृण ते मर्हं हं मे ये अत्र रिक्षेयऽपश्च विष्टये अग्निजिह्वा उत वायजत्रा व्यासयास्मिन् व-

हि विष्मादयश्च ॥ इति जपेत् ॥ तदुक्ते ॥ ततः सव्यं करं न्यस्य विप्रदक्षिणं जानुनि ॥ देवानावाहयिष्ये ह-
 मिनिवाचा सुदीरयेत् ॥ आवाहयेत्यनुज्ञातो विश्वे देवा आगता ॥ विश्वे देवाः भृण ते ममिति मंत्रं द्रव्यं
 पठेत् ॥ यमदग्निः ॥ सूक्तं त्रोजपंत्य आघिरा उद्याणं च दक्षिणात् ॥ आह्वानं स्वागतं चार्घ्यं विना-
 च परिवेशयाम् ॥ विसृज्य न सोमं न स्पृशेत् शिषो प्रार्थनं तथा ॥ विप्रप्रदक्षिणं चैव स्वस्तिवाचनं कैवि-
 ना ॥ पितृनुदिश्य कर्तव्यं प्राचीना वीतिना सदा ॥ ततोपसव्येन ॥ दक्षिणाभिमुखो वामं जान्वा च द्वि-
 जदक्षिणं जान्वा लभ्य तिलकुशहस्तैः अथेहेत्यादि अमुकगोत्रानस्मत्पितृपितामहप्रपितामहान्
 मुकामुकामुकशर्मणः सपत्नीकान् वसुहडादित्यस्वरूपान् आवाहयिष्ये ॥ इति पितृब्राह्मणं स्पृ-
 ष्या आवाहयेत्यनुज्ञातः ॥ उशंतस्त्वानिधीमस्तु शतः समिधीमही ॥ उशंतु शतं आवह पितृनुह वि-
 षे अत्र वे ॥ इति सक्तं जप्त्वा पुरस्तात् प्रादक्षिणेन तिलकुशान् विकीर्य कृतं जलिः ॥ आयेतु नः पिय-

२५
 २०
 १५
 १०
 ५
 ०

रः सोम्यातो निष्वात्ताः पथिभिर्देवयानैः ॥ अस्मिन् यज्ञे स्वधयामदत्तो धिब्रुवंतु ते वंस्त्वस्मात् ॥ इति स
 कृत्तयेत् ॥ तथैव मातामहान् आवाहयेत् ॥ नतः सव्येन ॥ हस्ताद्यर्घ्यं दयस्थापनम् ॥ ॐ पवित्रे स्थो वै
 सव्यो सवितुर्वः प्रसवडत्तु नाम् ॥ क्षिडेण पवित्रेण सूर्यस्य रश्मिभिः ॥ अनेन प्रागग्ने देकुश पवित्रे
 निधाय ॥ शन्नो देवीरभिषुय आपो भवन्तु पीतये ॥ शंयोरभिषुवन्तु नः ॥ अनेन देवतीर्थेनापो निषिञ्च
 ॥ यवो सियवया स्मदेवो यवया एती ॥ ॥ पादौ ॥ यवो सिधान्यराजो सिवाहो मधुमिश्रितः ॥ नि
 र्गोदः सर्वपापानां पवित्रं त्रिभिः स्मृतः ॥ अनेन यवानुत्तु लीगंधपुष्पाक्षतानुक्षिप्वा ॥ ५ ताना
 म्पां हस्ताभ्यां देवाद्यर्घ्यं पात्रे परिपूर्णं स्ता ॥ इत्युक्ते ॥ ततः इति प्रतिवचनम् ॥ चतुर्विंशतिमते ॥ देवेशला
 के देवानां पात्रे कृत्वा पयः क्षिपेत् ॥ शन्नो देव्या यवो सीतियेवानपिततः क्षिपेत् ॥ पुष्पधूपदि
 मिः पूजां कृत्वा पात्रेषु मानवः ॥ पितृपात्रे विशेषो यंति लोसी नितिलानुक्षिपेत् ॥ तिस्रस्त्रिंशः श

लाकास्तु पितृपात्रेषु पार्वणे ॥ एको द्विष्टेशलाके कां निधायोदकमाहरेत् ॥ पवित्रलक्षणमाह
 यागयाज्ञवल्कः ॥ पवित्रे स्थ इति मन्त्रेण द्वे पवित्रे च कारयेत् ॥ अनन्तगर्भितं साग्रे द्विन्ने प्रादेशमात्रकं
 ॥ सवमेव पित्र्यर्घ्यपात्रत्रयं मातामहाद्यर्घ्यपात्रत्रयं च संस्थाप्य ॥ तेषु पात्रेषु ॥ अप सव्येन ॥ ॐ पवि
 त्रे स्थो वै सव्यो सवितुर्वः प्रसवडत्तु नाम् ॥ क्षिडेण पवित्रेण सूर्यस्य रश्मिभिः ॥ अनेन षडर्धमोद
 कानुविधाय ॥ शन्नो देवीरभिषुय आपो भवन्तु पीतये ॥ शंयोरभिषुवन्तु नः ॥ अनेन पितृनीर्थेनापो
 निषिञ्च ॥ ॐ तिलो सिसोमदैवत्योगो सर्वो देवनिर्मितः ॥ पुत्रमग्निः पृक्तः स्वयापितृलोकानु
 तृणाहिनः स्वाहा ॥ ॐ तिलो सिसोमदैवत्योगो सर्वस्तृप्रिकारकः ॥ पितृणां स्वर्गदाता त्वं मन्त्रीनां म
 मरक्षकः ॥ भूतप्रेतपिशाचानां विघ्नेषु शात्रिकारकः ॥ अनेन तिलानुत्तु लीगंधपुष्पाक्षतानुक्षिप्वा
 नुब्राभ्यां हस्ताभ्यां पित्र्यर्घ्यपात्राणि परिपूर्णानि सन्तु ॥ इत्युक्ते ॥ सन्तु ॥ इति प्रतिवचनम् ॥ ततः सव्येनोदशुखः

पुथममर्घ्यपात्रं सव्यहस्ते कृत्वा दक्षिणेन हस्तेन पवित्रमृषागुं वैश्वदेवविप्रपाणौ दत्त्वा दक्षिणा करेणा
र्घ्यमादाय ॥ ॐ यादिव्याऽपः पयसा संवभूवुर्याऽन्नरिक्षाउत पार्थवीर्याऽहिरण्यवर्णा यज्ञिया
स्नानऽपः शिवाः श०७७ स्योनाः सुहवा भवन्तु ॥ इति पठित्वा ॥ अथ हेत्यादि अमुकगोत्रास्मत्पित्रादित्र
यश्चाक्षसंबंधिनः पुह्रवाऽवसंज्ञकविश्वेदेवा एष हस्तार्घ्यो दोनमः ॥ इति विप्रहस्तपवित्रोपरि देवतीर्थे
नमः शेषमर्घ्यं दत्त्वा न दर्घ्यं भूमौ निधाय पुनः प्रत्यर्थमस्त्विति द्विजकरपवित्रमर्घ्यपात्रे स्थापयेत् ॥ तदुक्तं ॥
दत्त्वा हस्ते पवित्रं च कृत्वा पूजां च पादतः ॥ यादिव्या इति मंत्रेण हस्तेष्वर्घ्यं विनिक्षिपेत् ॥ पुनः पूर्ववद्वितीयां
पवित्रं वैश्वदेविकविप्रकरे दत्त्वा दक्षिणा करेण अर्घ्यमादाय ॥ ॐ यादिव्याऽपः पयसा संवभूवुर्याऽन्नरिक्षाउत पार्थवीर्याऽहिरण्यवर्णा यज्ञिया
स्नानऽपः शिवाः श०७७ स्योनाः सुहवा भवन्तु ॥ इति प
ठित्वा ॥ अथ हेत्यादि ० अमुकगोत्रास्मन्माता महादित्रयश्चाक्षसंबंधिनः पुह्रवाऽवसंज्ञकविश्वेदेवा

एष हस्तार्घ्यो दोनमः ॥ इति पवित्रमर्घ्यपात्रे स्थापयेत् ॥ ततो पसव्येन दक्षिणाभिमुखो वा मज्जान्वा
अपि त्र्यर्घ्यपात्रं सव्यहस्ते कृत्वा दक्षिणा हस्तेन मोहकं दक्षिणागुं पितृविप्रपाणौ दत्त्वा दक्षिणा करेणा
र्घ्यमादाय ॥ ॐ यादिव्याऽपः पयसा संवभूवुर्याऽन्नरिक्षाउत पार्थवीर्याऽहिरण्यवर्णा यज्ञिया
स्नानऽपः शिवाः श०७७ स्योनाः सुहवा भवन्तु ॥ इति पठित्वा ॥ अथ हेत्यादि अमुकगोत्रास्मत्पित्रे अमु
कशर्मन्सपत्नीकवसुस्वरूप एष हस्तार्घ्यो दोनमः ॥ इति विप्रपाणिस्थपवित्रोपरि पितृतीर्थे नार्घ्यं
दत्त्वा शेषमर्घ्यं भूमौ निधाय ॥ पुनः प्रत्यर्थमस्तु ॥ इति द्विजकरपवित्रमर्घ्यपात्रे स्थापयेत् ॥ एवमेव पि
तामहप्रपितामहमातामहप्रमातामहवृद्धप्रमातामहादिषु ॥ इयानुविशेषः ॥ अमुकगोत्रास्मत्पिता
महामुकशर्मन्सपत्नीकरुद्रस्वरूप एष हस्तार्घ्यो दोनमः ॥ तथा ॥ अमुकगोत्रास्मत्प्रपितामहामुक
शर्मन्सपत्नीकश्चादित्यस्वरूप एष हस्तार्घ्यो दोनमः ॥ तथा ॥ अमुकगोत्रास्मन्मातामहामुकशर्म

नृसपत्नीकवसुस्वरूपसहस्राद्यस्त्रिस्तु ॥ तथा ॥ अमुकगोत्रात्मन्प्रमातामहमुकशर्मन्सपत्नी
 कवसुस्वरूपसहस्राद्यस्त्रिस्तु ॥ तथा ॥ अमुकगोत्रात्मन्प्रमातामहमुकशर्मन्सपत्नीकवसु
 दित्यस्वरूपसहस्राद्यस्त्रिस्तु ॥ इतिमातामहादिविप्रवाणौदद्यात् ॥ इत्येवहस्राद्यान्दत्ताप्रथमे
 पितृपात्रेसर्वपात्रस्थपवित्रजलातिनिःक्षिप्यवामहस्त्रेनिधाय ॥ सव्येन ॥ तदुदकेनअर्घ्योदकंश्रियं
 दद्यात्पुत्रपौत्रादिवर्द्धनमिति ॥ भुधंतांलोकाःपितृषदनाः ॥ इतिस्वशिरोअभ्युक्ष्यचक्षुकणौचसंस्पृ
 श्य ॥ अपसव्येन ॥ पितृषदनमसि इतिपितृवामभागेअसंचरेदक्षिणाग्रानुदभीनिधाय ॥ नत्रैव ॥ पितृ
 भ्यःस्थानमसि ॥ इतिपित्रर्घ्यपात्रंदक्षिणाग्रंतुब्रुकुर्व्यात् ॥ नत्पात्रं पितृभ्यःस्वधायिभ्यः ॥ इतिसंपूज्यन
 उपरित्वधावाचनीयंकुशपात्रत्रयंसंस्थापयेत् ॥ तत्रपात्रंदक्षिणादानपर्यंतंनचालयेत्तत्रमंस्यु
 शेत् ॥ नतःसव्येन ॥ दक्षिणाजान्वाच्यविश्वेभ्योदेवेभ्योऽन्नमः ॥ इदं सुगंधं देवतं विश्वेभ्यो देवेभ्यो न
 गंधः

मः ॥ ब्राह्मे ॥ श्वेतचन्दनकर्पूरकुंकुमानिशुभानिच ॥ विलेपनार्थंदद्यात्तुयच्चान्यत्पितृवल्लभम् ॥ इदं
 मक्षतपुष्पतुलशीपत्राणिलक्ष्मीदेवतानिविश्वेभ्योदेवेभ्यस्समर्प्ययामिनमः ॥ अथपुष्पनिर्गयः ॥
 आगस्त्यभृंगिरजंचतुलशीशतपत्रिका ॥ चंपकंतिलपुष्पंचषडेनेपितृवल्लभाः ॥ तथाच ॥ तुलसी
 शतपत्रचभृंगरजंचचंपकं ॥ तगरंमाहृतथैवपितृणांनृप्रिकारकं ॥ ब्राह्मे ॥ जानिचंपकलोधां
 अमलिकावाणवर्बरी ॥ चूनाशोकादरूपंचतुलसीशतपत्रकं ॥ कुव्रकंनगरंचैवभृंगिमारण्यके
 नकी ॥ यूपिकामतिमुक्तंचआर्द्रयोग्यातिभोद्विजाः ॥ कमलंकुमुदपद्मंपुण्ड्रैकंचयत्नतः ॥ इन्दी
 वरंकोकनंकंकलहारंचनिवेदयत् ॥ हेमाद्रौवायुभविष्ययोः ॥ सुकुमारैःकिसलयैःयवदूर्बकुरैरपि
 ॥ संपूजनीयाःपितरःश्रेयःकामेनसंबदा ॥ स्कान्दे ॥ जानिश्चसर्वदानव्यामल्लिकाश्चेतिपूथिका ॥ जलो
 द्रवानिसर्वाणि कुसुमानिचचम्पकं ॥ तथा ॥ तुलसीगंधमाघ्रायपितरस्तुष्टमानसाः ॥ प्रयांति

गुरुडा-रुणालन्यदं चक्रपाणिनः ॥ मार्कण्डेयोक्तेः ॥ पितृपिण्डार्चनं श्राद्धे यैः कृतं तुलसीदले ॥ प्रीति
नाः पितरस्मिन् यावच्चंद्रार्कमेदिनी ॥ वर्ज्यानि पृथ्वीचन्द्रोदये भविष्ये ॥ केतकी तुलसी यत्र विल्वपत्र
च वर्जयेत् ॥ द्रोणं च करवीरं च धनूरं किंशुकं तथा ॥ माधवीये स्मृत्यर्थं सारं तुलसीनिषिद्धा ॥ तुल
सीनिषेधः निर्मूलश्चिहेमादिः समूलं च पिपिण्डपरः ॥ वृद्धपाणशरः ॥ नजानीकुसुमेर्विद्वान्विल्व
पत्रैश्च नार्चयेत् ॥ जवादिकुसुमं किंकिंरुपिकोशकरैरिका ॥ पुष्पाणि वर्जनीयानि श्राद्धकर्मणि नि
त्यशः ॥ हेमाद्रिशंखः ॥ उग्रगंधी न्यगंधानि चैत्य वक्षोद्भवानि च ॥ पुष्पाणि वर्जनीयानि रक्तवर्णा
न्यानि च ॥ जलोद्भवानि देयानि रक्तान्यपि विशेषतः ॥ अंगिराः ॥ नजानीकुसुमानि दद्यान्न कदली
पत्रमिति ॥ जात्यां विकल्प्यश्चिहेमादिः ॥ पिण्डविषये निषेधः ॥ कुन्दशंभोचनो दद्यान्नो नमत्रंग
स्तुतये ॥ पिण्डे जातिचनो दद्याद्देवीमर्कं एतान् च येदिति ॥ स्मृतिसारे ॥ केतकी करवीरं च वकु

लं कुन्दकं तथा ॥ पाटलां चैव जातीं च श्राद्धे यत्नेन वर्जयेत् ॥ तथा च ॥ वर्बरीकुसुमस्कन्दकेतकी
करवीरयोः ॥ जातिदर्शनमात्रेण निराशाः पितरोगताः ॥ ॥ इदं धूपं वनस्पतिदेवतं विश्वेभ्यो देवेभ्यो नि
वेदयामिनमः ॥ विसुधस्मोत्रे ॥ धूपे गुगुलुको देयस्तथा च न सारजः ॥ अगुरुश्च मर्कटगुरुस्तत्त्व
जुतथैव च ॥ यद्विपण्यगजाधूपाहस्तवानाहताश्च ये ॥ न ते श्राद्धे नियोक्तव्या ये च केचो गुगंधयः ॥ घृतं न
केवलं दद्यादुष्टं वा तृणगुगुलु ॥ इदं धूपं वनस्पतिदेवतं विश्वेभ्यो देवेभ्यो निवेदयामिनमः ॥ इदं नैवेद्यं वि
सुदेवतं विश्वेभ्यो देवेभ्यो निवेदयामिनमः ॥ एवं वस्त्रं यज्ञोपवीतं च ब्राह्मणस्य देवतं स्वर्णादिभ्यो
वर्णं अग्निदेवतं रौप्यादिभ्यो भूषणं चन्द्रदेवतं अथवा तन्मृत्योपकल्पितं ताम्रद्वयं सूर्यदेवतं सर्वाभा
वे पुष्पं लक्ष्मीदेवतं विश्वेभ्यो देवेभ्यो निवेदयामिनमः ॥ इदं ताम्रं विद्याधरदेवतं फलानि वनस्पति
देवतानि विश्वेभ्यो देवेभ्यो निवेदयामिनमः ॥ यनसंनारिकेलं च जांवीरं वीजपूरकं ॥ दाडिमं चूतफ

लंकर्कटीकदलीफलं॥ मोदकं इक्षुताम्वलं सुगंधं धूपदीपकं॥ इत्येते द्रव्यं कंचैव पितृणां दत्तमक्षयं॥
इत्यादिप्रयोगैः॥ गंधद्वारां दुग्धं धूपं निरूप्युषां कर्तुं विष्णुं॥ इत्येते सर्वभूतानां तामिहोपहृत्य यथा
यम्॥ अनेन पूजयेत्॥ तदुक्तं॥ विसुधर्मैः॥ गंधैः पुष्पैश्च धूपैश्च वस्त्रैश्चाप्यथ भूषणैः॥ अर्चयेद्ब्राह्म
णान् भक्त्याश्च दधानः समाहितः॥ स पवित्रकरो गंधैर्गन्धद्वारैर्निपूजयेत्॥ गंधदानं च पवित्रं सहितं एवं
॥ विलेपने तु विशेषमाह वृक्षशातातपः॥ पवित्रं तु करे कृत्वा यस्मात्तलमने द्विजान्॥ एषां मानां भवेच्छ्रद्धां
निरुद्धाः पितृगताः॥ ततः सजलकुशपत्रद्वयगृहीत्वा॥ अद्य हेत्यादि अमुकगोत्रास्मत्पित्रादित्रय
आहं संबन्धिनस्तथा मुकगोत्रास्मत्मातामहादित्रय आहं संबन्धिनः पुरुरवाद्वसंज्ञकविश्वेदेवा ब्राह्मणा
र्चनविधौ इमानि गंधपुष्पाक्षतधूपदीपनैवेद्यवस्त्रयज्ञोपवीताभूषणानामूलपूगीफलादीनि यथा
विभागं वीनमः॥ विश्वेषां देवानां अर्चनविधेः सर्वं परिपूर्णं तान्॥ इत्युक्ते॥ अस्तु परिपूर्णम्॥ इति

प्रत्युक्तिः॥ न तोऽप्यस्य विधाय पितृतीर्थेन पितृभ्यो नमः॥ इति पितृभ्यः स्वधायिभ्यः॥ मंत्रेणानेन गंधपु
ष्पाक्षतधूपदीपनैवेद्यवस्त्रयज्ञोपवीताभूषणानामूलपूगीफलादिभिः स्तत्र देवतपूर्वकं विश्वेदेवा व
सम्पूज्य सजलतिलमोदकं गृहीत्वा अद्य हेत्यादि अमुकगोत्रास्मत्पितृमातामहादिप्रपितामहा अमुका
मुका मुकशर्माणाः सपत्नीका वसुहद्रादित्यस्वरूपा ब्राह्मणा र्चनविधौ इमानि गंधपुष्पाक्षतधूपदी
पनैवेद्यवस्त्रयज्ञोपवीताभूषणानामूलपूगीफलादीनि त्रैधा विभज्य वः स्वधा॥ पितृब्राह्मणो र्च
विधेः सर्वं परिपूर्णं तान्॥ इत्युक्ते॥ अस्तु परिपूर्णम्॥ इति प्रत्युक्तिः॥ एवं मातामहादिभ्योऽपि॥
॥ न तो हस्तगतपवित्रेनैव विना तरे निधाय सम्यं विधाय त्रिराचम्य॥ यथा च कायुधो विसृ
ज्य लोकं परिरक्षति॥ एवं मण्डलभस्मां कस्मर्त्तुं भूतानिरक्षतु॥ मंत्रेणानेन वैश्वदेविकद्विजाये च
तुष्कोणां भस्मरेखां कुर्यात्॥ तदुक्तं॥ मण्डलानि तु कार्याणि नीवारैः शक्रभिः शुभैः॥ गौरमृत्ति

कयावापिभस्मनागोमयेनवा॥नैर्ऋतीदिशमारभ्यत्वेशांन्यंतं समापयेत्॥तमेवदिशमारभ्यदे
 विकस्यतदत्रिके॥ईशानीदिशमारभ्यनैर्ऋत्यामप्रदक्षिणाम्॥तामेवदिशमारभ्यपैतृकस्यतदत्रि
 के॥मार्कण्डेयः॥यातुधानापिशाचाश्चक्रुरायेचैवराक्षसाः॥रहंतिरसमन्नस्यमण्डलेनविवर्जयेत्
 ॥मण्डलानितुकाय्याणिनीवारैश्चुणोःशुभैः॥गौरमृत्तिकयावापिभस्मनागोमयेनवा॥भृगुः॥भस्म
 नावारिणावापिकारयेन्मण्डलंततः॥चतुःकोणांदिजाग्रस्यत्रिकोणांक्षत्रियस्यतु॥मण्डलाकृतिवेश्य
 स्यशुद्धस्याभुक्षणंस्मृतं॥स्वाहाकारेणहोमेतु-भवेयज्ञोपवीतवान्॥तत्रप्रागगृयेरुत्वापश्चात्सो
 मायद्रुयते॥अनौपयज्ञोपवीत्येवप्रक्षिपेत्प्राक्षांततः॥इन्दोगपरिशिष्टः॥अग्नौकराणहोमश्चक
 र्त्तव्यउपवीतिना॥अपसव्येनवाकाय्योदक्षिणाभिमुखेनच॥कतीयानांत्वपसव्यमेवपिण्डपितृ
 यज्ञवद्वत्वेतिसर्वातिनिर्देशात्॥इतरयोरपसव्येनतथैवमण्डलंविधायनासुपत्रावलिःसंस्थाप्य

आधार्थानादेःसव्येनकिंचित्वासुदेवायनैवेद्यंअर्पयित्वाभोव्राह्मणायुष्मदनुज्ञयाअग्नौकराणाम्
 हुंकरिष्ये॥इतिपृष्ठे॥कुरु॥इतिप्रत्युक्तिः॥ततोऽपसव्यंविधायआधाऽनाक्षारवर्जंघृताक्तमुष्मन्तं
 ॐमधुमधुमधुइतिउद्धत्यपितृविप्रपाणोजुह्वयात्॥ॐअग्नेयेकव्यवाहनायस्वाहा॥इदमग्नयेक
 व्यवाहनाय॥ॐसोमायपितृमतेस्वाहा॥इदसोमायपितृमते॥इति॥ततःकिंचित्मातामहहस्तेदत्वा
 शेषंपिण्डार्थंस्वापयेत्॥ततस्सव्येनदेवपूर्वकमन्नपरिवेषणंकुर्यात्॥तदुक्तंवायुभविष्ययोः॥भा
 र्ययाआहकालेतुप्रशस्तंपरिवेषणाम्॥ब्रह्माण्डे॥नापवित्रेणनैकेनहस्तेननविनाकुशम्॥नाय
 सेचैवपत्रेणआधेष्टुपरिवेषणाम्॥ततउदश्रुत्वादिक्षिणाजानुनिपात्यवैश्वदेविकपात्रपरिविष्ट
 मन्नंजलेनाभुक्ष्यवामहस्तमधःकृत्वाव्यस्ताभ्यांदक्षिणोत्राभ्यामुत्रानाभ्यांॐमधुमधुमधुपात्र
 मानभ्यजयति॥पृथिवीतेपात्रंघोरपिधानंब्राह्मणस्यमुखेअमृतंअमृतंजुहोमिस्वाहा॥ॐइ

दं विसुर्विचक्रमेत्रेधानिदधेपदम् ॥ समूहमस्य पा २०० सुरेस्वाहा ॥ इत्यनेन द्विजांगुष्ठमधोमुखमन्ये
 निवेश्य ॥ विलोक्य दर्शय ॥ इति व्रुयात् ॥ यवान्विकीर्य ॥ अग्रहता असुरारक्षा १०१ सिवेदिषद ॥ इ
 ति व्रुयात् ॥ इदमन्त्रं ॥ इति अन्त्रे ॥ इमो आया ॥ इति अन्त्रे ॥ इदमाज्यं ॥ इत्याज्ये ॥ इदं शाकादिकं ॥ इति शा
 कादि ॥ सर्वकर्म ॥ अनेन एकैकोपरि अंगुष्ठं निवेश्य ॥ सजल यवं अजुकुशपत्रद्वयं गृहीत्वा वामह
 स्तेन पञ्चावाले दधानः ॥ अथ हेत्यादि ॥ अमुकगोत्रास्मत्पित्रादित्रयश्चाह स मन्त्रिभ्यस्तथाऽमुकगो
 त्रास्मन्मातामहादित्रयश्चाह संवन्धिभ्यः पुरुरार्वा प्रसंज्ञकेभ्यो विश्वेभ्यो देवेभ्य इदमन्त्रं सोदकं दृ
 ताद्युपस्करसहितं यत्परिविष्टं यत्परिवेष्ट्य मार्गां ब्राह्मणा स्यात्तृप्तिपर्यन्तं अमृतस्वरूपं यथा वि
 भागं दोनमः स्वाहा ॥ इति भूमौ जलं क्षिपेत् ॥ इदं पुरुरार्वा प्रसंज्ञकेभ्यो विश्वेभ्यो देवेभ्यः तत्सत्तनमः ॥
 इति त्यागः ॥ ततो वसव्यं विधीय ॥ पित्रादिपात्रेष्वादिष्टमन्त्रं जलेनाभ्युक्ष्य पूर्ववत् वामहस्तमधः क

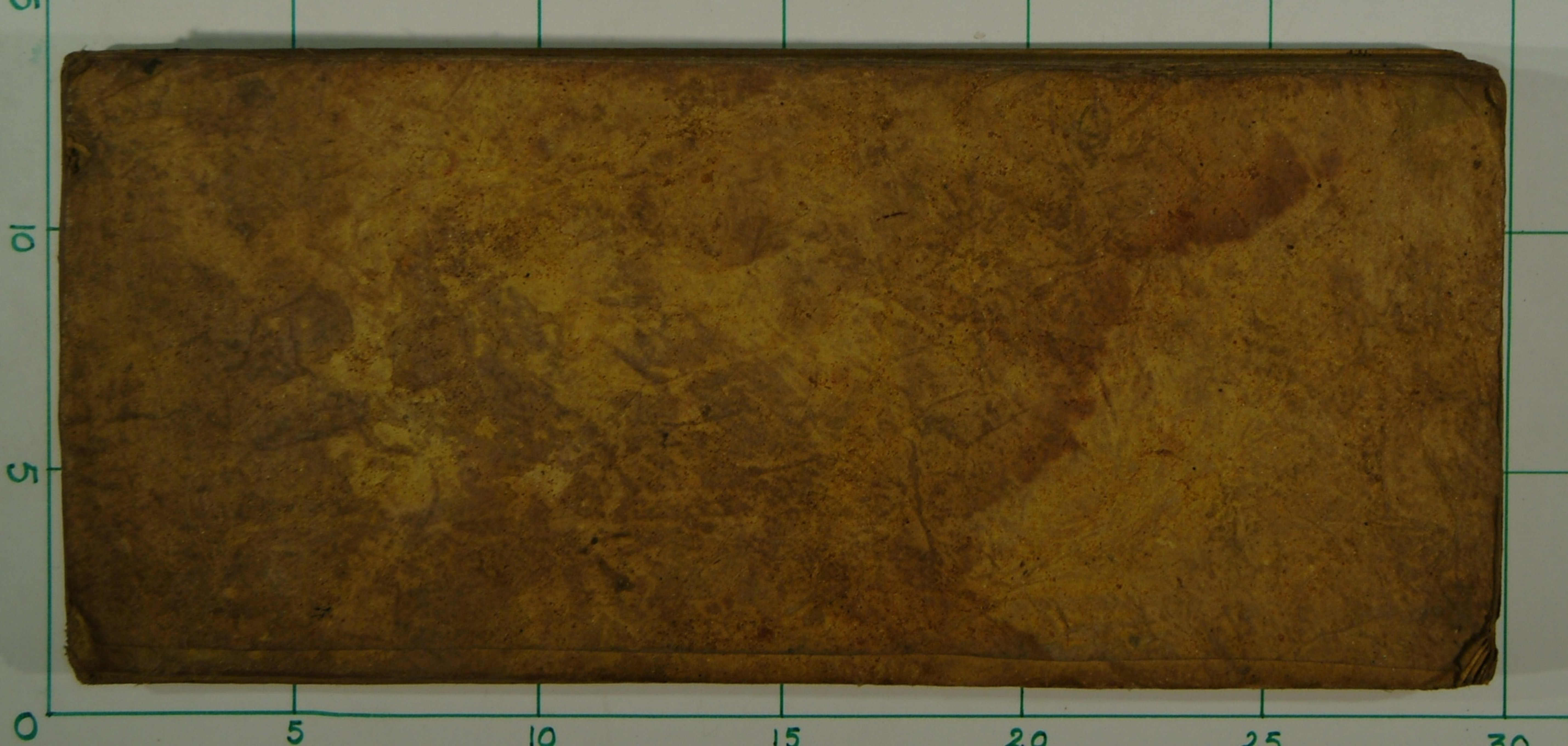
त्वादक्षिणोत्तराभ्यां सुवाम्भ्यां पाणिभ्यां ॐ ममुधमधुमधुपात्रमालभ्य जपति ॥ पृथिवीनेयात्रं
 यौरपिधानं ब्राह्मणास्य सुखे अमृते अमृतं जुहोमित्यधा ॥ ॐ इदं विसुर्विचक्रमेत्रेधानिदधेपदम् ॥ स
 मूहमस्य पा २०० सुरेस्वाहा ॥ इति द्विजांगुष्ठमुत्तानपात्रे निवेश्य ॥ विलोक्य दर्शय ॥ इति व्रुयात् ॥ इ
 तान्विकीर्य ॥ अग्रहता असुरारक्षा १०० सिवेदिषद ॥ इति व्रुयात् ॥ इदमन्त्रं इमा आयाः ॥ इदमाज्यम् ॥ इदं
 शाकादिकं सर्वकर्म ॥ इति एकैकोपरि पूर्ववदंगुष्ठं निवेश्य ॥ सजल तिलमोटकमादाय ॥ ॐ अथ हेत्या
 दि ॥ अमुकगोत्रेभ्योऽस्मत्पितृपितामहप्रपितामहेभ्योऽमुकामुकामुकशर्मभ्यः सपत्नीकेभ्यो बभूवुर्ह
 दादित्यस्वरूपेभ्य इदमन्त्रं सोदकं दृताद्युपस्करसहितं यत्परिविष्टं यत्परिवेष्ट्य मार्गां ब्राह्मणा स्यात्तृप्तिपर्य
 न्तं अमृतस्वरूपं यथा विभागं वस्त्वधानमः ॥ इति भूमौ जलं क्षिप्य ॥ इदमस्मत्पितृपितामहप्रपिताम
 हेभ्योऽमुकामुकामुकशर्मभ्यः तत्सत्तनमः ॥ इति त्यागः ॥ एवं मातामहादिपात्रपरिविष्टान्नेकुर्यात् ॥

याज्ञवल्कः॥ दत्तान्नं पृथिवीपात्रमिति पात्राभिर्मंत्रणम्॥ कृत्वेदं विसृजित्य नेदिजां गुह्यं निवेशयेत्॥
 कार्त्तुजिनिः॥ अथ सव्येन कर्त्तव्यं पित्र्यकर्म मरीचनः॥ अन्नदानादने सर्वमेवं पितामहं पृथिवी॥ दद्यादेवं
 द्युतं चान्नं समस्तं व्यंजनानि वा॥ उदकं चैव पक्वान्नं नोदव्यं तु कदाचन॥ अथ सव्येन यत्नं ब्राह्मणोभ्यः
 प्रयच्छति॥ विश्वामश्रंति पितरस्ते च सर्वे दिजो नमाः॥ ब्राह्मे॥ यः श्राद्धकाले हरिभुक् शीघ्रं ददाति भ-
 क्त्वा पितृदेवतानां॥ तेनैव पित्रां लुप्तमीदीमि श्राना कल्पकोटि पितरस्तु तृप्ताः॥ तथा च॥ आसमेन
 तु पात्रेण यदन्नं संप्रदीयते॥ भोक्ता विश्वसमं भुंक्ते दाता च न रकं व्रजेत्॥ आग्नौ करणं शेषं न दद्यादे-
 वदेविके॥ इति॥ विसृज्य पुराणे॥ जुहुयाद्यं जनक्षारवर्जमिति॥ सस्यं क्षेत्रं गतं प्राहुः स तु धान्यमुच्य-
 ते॥ आमांश्च विहृष्येयं पक्वमन्नमुदाहृतं॥ इति परिभाषणात्॥ तथा च॥ श्राद्धात्तत्पुत्रसंकल्पो भूमा
 विवर्द्धयते॥ हस्तेषु दीयमानं तु पितृणां नोपतिष्ठते॥ वैश्वदेवस्य वामे तु पितृपात्रस्य दक्षिणे॥ सक-

ल्योदकदानं स्यादित्यश्राद्धे यथाहृत्ति॥ पृथ्वी चन्द्रोदये भरद्वाजः॥ भुंजानेषु तु विप्रेषु प्रमादात्सर्वे गुदं
 ॥ पादकृच्छ्रं ततः कृत्वा अन्यं विप्रं नियोजयेत्॥ हरितः॥ अथ कर्मन्त्रं विप्रस्तुपाणिना स्पृशते यदि न य-
 स्तेन रक्तं याति दाता भोक्ता तथा पिता॥ उर्ध्वपाणिश्च विहसन् सक्रोधो विस्मयान्वितः॥ भग्नपृष्ठश्च यो भुंक्ते
 न तस्यीणातिवैपितृन् प्रचेताः॥ न स्पृशेद्दामहस्तेन भुंजानो न कदाचन॥ न पादौ न शिरो वस्त्रिनप-
 दाभाजनं स्पृशेत्॥ शंखः॥ हस्तं न ददन्तु योश्चीयात्तं वणं व्यजनादिकं॥ पितरे नैव गृह्णन्ति भोक्ता भु-
 जीत किल्बिषम्॥ ततः स्त्रीणां सिन्दूरं दद्यात्॥ तथा॥ स्त्रीणां श्राद्धे तु सिन्दूरं दद्यात्तु श्राद्धं न कानिच॥
 निमंत्रिताभ्यः स्त्रीभ्यो यत्नेभ्यः सोभाग्यसंयुताः॥ मुक्तकक्षानुयानारी मुक्तकेशी नथैव च॥ हस्तं न द-
 दते चैव निरुशाः पितरोगताः॥ इति॥ ततः सव्येन उदङ्मुखो वैश्वदेव दिजकरे अयोशानं दद्यात्॥ त-
 यथा॥ अयोशानं वामभागे सु एषानं समं भवेत्॥ दक्षभागे तु यः कुर्यात्सोमपानफलं लभेत्॥

नतो यवानु कुशद्वयं चादाय ॥ ॐ यदेवा सोदिव्येकादशस्थपृथिव्या मध्येकादशस्थे ॥ सुसु
 क्षितो महिर्नैकादशस्थने देवा सो यज्ञमिदं जुषधम् ॥ नमो देवेभ्यः ॥ इति यवकुशानु विसृजेत् ॥
 वैश्वदेविक द्विजं यथा सुखं जुषधम् ॥ इति वदन् प्रणमेत् ॥ ततोऽपसव्येन दक्षिणाभिमुखं पि
 तृब्राह्मणकरे श्रयोशानं दत्त्वा तिलमोटकमादाय ॥ ॐ ये चैह पितरो ये च नेह याश्च विद्मयाश्च उचन
 प्रविद्म ॥ त्वं वेत्थ यति ते जातवेदः स्वधाभिर्यज्ञं सुकृतं जुषस्व स्वधा पितृभ्यः ॥ इति तिलमोट
 कं विसृजेत् ॥ पितृद्विजं यथा सुखं जुषधम् ॥ इति वदन् प्रणमेत् ॥ एवं माता महादिब्राह्मणकरे
 श्रयोशानं दानादिप्रणमात् कुर्यात् ॥ ततः कृतांजलिः ॥ पिताऽस्तुतिः ॥ पिता पिता महश्चैव तथै
 व तथैव प्रपितामहः ॥ नृपि प्रयातु मे भक्त्या तन्मये तदुदाहृतम् ॥ १ ॥ माता महस्तृप्तिमुयेतु तस्य
 तथा पिता तस्य पिता च योऽम् ॥ विश्वे च देवाः परमा प्रयातु नृपि प्रणश्यंतु च यानुधानाः ॥ २ ॥ यज्ञे

श्वरे हव्यं समस्तकव्यं भोक्ता व्ययान्मा हरिणं श्वरोत्र ॥ तत्सन्निधानादपयांतु सद्यो रक्षांसि सर्वाण्य
 सुराश्च तर्क ॥ ३ ॥ इति पठेत् ॥ ततो विप्रेष्य श्वत्सु सव्यः प्राङ्मुखः प्रणव्याहृतिपूर्वा गायत्रीं मधुवा
 नेत्यादि मृचोरक्षघ्नीं मृचः पितृपुद्ग्यादिसूक्तानि मन्यमानो विपुलाणो द्रवा निपुण्या निस्त्रोत्राणि
 पठेत् ॥ तदुक्तं यमः ॥ स्वाध्यायं श्रावयेत्सम्यग्धर्मशास्त्राणि चैव हि ॥ प्रचेताः भुंजाने सुतु विप्रेषु ज्ञे
 यजुसामलक्षणम् ॥ जपेदभिमुखो भूत्वा पित्र्यं चैव विशेषतः ॥ यजुं धिं चैव हृदं च रक्षोघ्नीं मृच एव
 च ॥ अभावे सर्वविद्यानां गायत्री जपमाचरेत् ॥ ब्राह्मणश्च संयताश्च विमुक्तभाजना दक्षिणो धृत
 जलपात्रा मोनिनश्च पेक्षितमन्त्रादि संगुत्यादिसंज्ञया दर्शयं नो निवारितान्नाश्च कृतजानु निपा
 नाश्च त्रजनु कण्ठपूरस्परमस्पृशं तो नमलोकयन्तो निःशब्दं भुंजीरन् ॥ भोजयित्वा च इदं मिष्टमि
 दं स्वादु इत्यादिगुणोच्चारणपूर्वकं प्रीत्यान्नं देयम् ॥ मध्ये मध्ये शीतसुरभि वस्त्रपुतंजलं च देय

नर्मणादिद्विदनेक्रमेणयकर्मव्यं॥

माताकात्रितसंपन्नजननीमातामहादित्रयं सस्त्रिस्त्रीतनयादिताजजननी स्वभ्रातरः सस्त्रियः॥

माताकात्मभागिन्यपत्यधवयुग्जायापितासुहृः शिष्याप्राः पितरोमहालयविधौतीर्थेतिथीतर्पणौ॥१॥

१ पिता	४ माता	सपत्नजननी	७ मातामह	मातामही	स्त्रीपुत्रादय
२ पितामह	५ पितानही	सपत्नपितामही	८ प्रमातामह	प्रमातामही	
३ प्रपितामह	६ प्रपितामही	सपत्नप्रपितामही	९ वृद्धप्रमातामह	वृद्धप्रमातामही	

तताभ्रातर	सपत्नीका	मातृभगिनी	सापत्यासधवा	भ्रातुर	मित्रजन
जननिभ्रातर	सपत्नीका	मातृभगिनी	सा	गुरु	
स्वभ्रातर	सपत्नीका	स्वभगिनी	सा	शिष्य	

दीपोगंधः पुस्तकः सनकुशकदलीदुग्धदध्याज्यपूजा नेवेद्यान्यक्षतामृद्यवनिलपुटकाः खड्गपा
त्रार्थपात्रे॥ सद्योऽम्भोवस्त्रपत्राऽनलकणसिकतावर्तिकाधूपखण्डः क्षौद्रं यज्ञोपवीतं हरिचरण
जलंदक्षिणाब्राह्मणाश्च॥१॥

मानदाल सुगत दासगा संकलनं
आशा सफु-कथियात उपहार !

मानदाल सुगत दासगा संकलनं
आशा सफु-कथियात उपहार !

मानदाल सुगत दासगा संकलनं
आशा सफु-कथियात उपहार !

म॥ इति ॥ इदानीमेव पिण्डक एणामिति पेक्षे अपसव्येन मध्याज्यतिलदुग्धतुलसीयुतमुक्षान्निशाकलव
 णादिव्यतिरिक्तं अमौक एणशेषसहितपात्रे कृत्वा विल्वफलोपमान् षड्पिण्डान् स्निधान् कुर्यात् ॥
 तदुक्तं कलिकायां आचार्यः ॥ यत्र स्युर्वहवः पिण्डस्तत्र विल्वफलोपमा ॥ यत्र चैको भवेत्पिण्डस्तत्र षड्पिण्डसं
 निमः ॥ प्रेतपिण्डस्तु देव्यै द्वादशांगुल उच्यते ॥ ग्रंथान्तरे ॥ एकदिक्षे सपिण्डे तु कपित्थं तु विधीयते ॥ नारि
 केलप्रमाणं तु प्रत्येकमासिकेतथा ॥ तीर्थे दर्शने च संप्राप्ते कुक्कुटाण्डप्रमाणतः ॥ महालये गया आदौ कुर्यात्
 मलकोपमं ॥ अथ पूर्वोक्तांश्च ॥ पितृसूक्तं च लिख्यते ॥ ॐ मधुमधुमधुमधुवातामृताय नमः ॥
 रंति सिधवः ॥ माध्वीर्नः संतोषधीः ॥ १ ॥ मधुनक्तमुतेः प्रसोमधुमन्यार्थिवर्त्तः ॥ रजः ॥ मधुशोस्तुनः पि
 ताः ॥ २ ॥ मधुमानो वनस्पतिर्मधुमांश्च स्तु सूर्यः ॥ माध्वीर्गोवो भवतु नः ॥ ३ ॥ ॐ मधुमधुमधु ॐ अग्नये क
 यवाहनाय स्वाहा ॥ सोमाय पितृमते स्वाहा ॥ अथ हताश्वसुरारक्षा ००० सिवे दिषदः ॥ ४ ॥ येन पा

णिष्पुतिमुचमानाश्च सु एस्तत्रः स्वधया चरन्ति ॥ परापुरो निपुरो भरन्मणिषा लोकात् प्रणदा
 त्यस्मात् ॥ ५ ॥ अत्र तरो मादयध्वं यथा भागमावृषायध्वम् ॥ अमोमदन्नपितरो यथा भागमावृषायिष
 त ॥ ६ ॥ ॐ नमो वः पितरो रसायनमो वः पितरः शोषायनमो वः पितरो जीवायनमो वः पितरः स्वधायै ॥ न
 मो वः पितरो घोरायनमो वः पितरो मन्मदेन मो वः पितरः पितरो नमो वो गृहान्नः पितरो दत्तसतो वः पितरो देव्येत
 द्रः पितरो वासः आधत्त ॥ ७ ॥ आधत्त पितरो गर्भं कुमारे पुष्करजम् ॥ यथेह पुद्गो सत ॥ ८ ॥ उज्ज्वहन्ती
 रमृतं घृतं पयः कीलात् स्मरिषुतम् ॥ स्वधास्थने पयतमे पितृन् ॥ ९ ॥ ॐ कृणुष्वपाजप्रसितिं नृपृथ्वी
 व्याहिरजे वामवाहं शर्भेन ॥ तृष्णीमनुष्यसितिन्दूणा नोत्सासि विध्वरक्षसत्तपिषेः ॥ १० ॥ नवभ्रमासः आ
 शुजापतन्महत्पृथुशब्दनाशो शुचानः ॥ तपू ००० अग्ने जुह्वपतङ्गानसन्दिनो विसृजविष्वगुल्काः ॥ ११ ॥
 प्रतिस्वशो विसृजतूणी तमोः वा पायुर्विशोः अस्याश्च दधः ॥ यो नो दूरे अद्य शर्त्तः सो यो अग्नये मा किं के

* ज्ञानदास मगत दासया संकलनं
 भाषा सफु- कृष्णनात उपहार !

अथिगदधर्षित् ॥ १२ ॥ उदनेतिष्ठ प्रत्यातनुष्वत्यमित्रां श्रोषतातिगमहेते ॥ योनो अतिर्त्तं समिधान
नक्रे नीचातं वक्ष्यतश नभुष्वम् ॥ १३ ॥ दुर्द्धाभवप्रतिविद्याद्युस्मदाविष्कृणुष्वदेव्यान्मने ॥ अवमि
एतनुहियातुज्जनां ज्जामिमजामिम्यमृणी हिशत्रून् ॥ अनेष्टानेसासादयामि ॥ १४ ॥ ॐ सुरावंतस्वहि
बद ॥ सुवीर्यज ॥ हिन्यत्रिमहिषानमोभिः रक्षाः सोमर्दिबिदेवतासुमदेवेन्द्रयजमानाः स्वर्गाः ॥ १५ ॥
यत्तिरसः संभृतः श्रोषधीषुसोमस्य शुष्मः सुरयासुनस्य ॥ तेनजिन्वयजमानस्मदेनसरस्वतीमश्विना
विन्दुमतिम् ॥ १६ ॥ यमश्विनानसुचेरासुरादधिसरस्वत्यसुनोदिन्द्रियाय ॥ इमन्न ॥ शुक्रमधुमन्नमि
न्द्र ॥ सोम ॥ राजानमिहभक्षयामि ॥ १७ ॥ यदन्नरिप्र ॥ रसिनः सुतस्ययदिन्द्रोऽपिविष्कृचीभिः ॥ अह
न्नदस्यमनसाशिवेनसोम ॥ राजानमिहभक्षयामिः ॥ १८ ॥ पितृभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधानमः पितामहेभ्यः स्वधा
यिभ्यः स्वधानमः प्रपितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधानमः ॥ अक्षन्मितरोमीमदन्नपितरोतीतृपन्नपितरः पि

तरश्शुन्धुन ॥ १९ ॥ पुननुमापितरः सोम्यासः पुननुमापितामहाः पुननुमाप्रपितामहाः ॥ पवित्रेणशता
युषा ॥ पुननुमापितामहाः पुननुप्रपितामहाः पवित्रेणशतायुषाविश्वमायुर्व्यश्वदे ॥ २० ॥ अग्न्याय
००० विषवसत्रासुवोर्जमिषश्चनः ॥ अरेवाधस्वदुक्षुनाम् ॥ २१ ॥ पुननुमादेवजनाः पुननुमनसाधियः ॥
पुननुविश्वामृतानिजानवेदः पुनीहिमा ॥ २२ ॥ पवित्रेणपुनीहिमाशुकेणदेवदीद्यत् ॥ अनेकृन्वाकृत्
परतु ॥ २३ ॥ यत्नेपवित्रमर्चिष्यनेविततमन्न ॥ ब्रह्मतेनपुनातुमा ॥ २४ ॥ यवमानः सोमश्चनः पवित्रेण
विचर्षणीः ॥ यः पोतासपुनातुमा ॥ २५ ॥ उभाभ्यान्देवसवितः पवित्रेणसवेनच ॥ मामुनीहिविश्व
तः ॥ २६ ॥ वैश्वदेवीपुनतीदेव्यागायस्यामिमावह्यस्रन्वोवीतपृष्टाः ॥ तयामदन्नः सधमादेषुवय
००० स्यामपन्नयोरधीणाम् ॥ २७ ॥ येसमानाः समनसः पिरोयमएजे ॥ तेषांलोकः स्वधानमोयज्ञो
देवेषुकल्पताम् ॥ २८ ॥ यसमानाः समनसो जीवाजीवेषुमामकाः ॥ तेवा ००० श्रीर्मयिकल्पताम्

३६॥ त्वत्सोमपितृभिः सविदानोतु आवापृथिवी आनतन्ध ॥ तस्मै न इमो हविषा विधेम वयम् ॥
स्यामपतयोरयीणाम् ॥ ३७॥ बृहिषदः पितर इत्यवीणिमा वो हव्या चक्षुमा जुषश्चम् ॥ त आगता वसा
शतमेनाधानः शंयोररपोऽधानः ॥ ३८॥ आहमिन्दुस्तु विदत्रां अविस्तिनपातं च विक्रमं च विस्ती
॥ बृहिषदो ये स्वधया सुतस्य भजन्त पितृन्सहस्रगमिषाः ॥ ३९॥ उपहृताः पितरः सोम्या सो बृहिषेषु नि
धिषु प्रियेषु ॥ त आगमन्तु न सहस्रवन्धुवन्तु ते वन्त्वस्मान् ॥ ४०॥ आयन्तु नः पितरः सोम्या सो निष्वा
त्ताः पृथिभिर्देवयानैः ॥ अस्मिन् यज्ञे स्वधया मदतो धिबुवन्तु ते वन्त्वस्मान् ॥ ४१॥ अनिष्वाताः पितर
सहस्रान्सदः सदः सदन्तु पुण्यानि यः ॥ अता हवी ॥ ४२॥ विप्रयतानि बृहिष्यथारयिर् सर्ववीरं दधान
नः ॥ ४३॥ ये अनिष्वाता ये अनिष्वाता मध्ये दिवः स्वधया मादयन्ते ॥ तेभ्यः स्वराडमुनीति मेतां य
था वशन्तु चङ्कल्पयानि ॥ ४४॥ अनिष्वातानृतुमनो हवामहे नाराशर्त्तं सोमपीथं य आभुः

तेनो विप्रासः सुहवाभवतु वयं ००० स्यामपतयोरयीणाम् ॥ ४४ ॥ आचाजानुदक्षिणतो निषयेमं
 यज्ञमभिगृणीत विश्वे ॥ माहि ००० सिष्टपितरु केनचिन्नोय द्वागपुरुषताकराम ॥ ४५ ॥ असीनामो
 हणीनामुपस्थेरयिं धनदाशुषे मर्त्याय ॥ पुत्रेभ्यः पितरस्तस्य वस्त्वः प्रयच्छ तनइ होर्जदधात ॥ ४६ ॥
 यममेकव्यवाहनं चिंमन्यसे रयिम् ॥ त्वन्नो गीर्भिः श्रवाय देवत्रापनया युजम् ॥ ४७ ॥ योऽप्यग्नि
 कव्यवाहनः पितृभ्यश्च तावृधः ॥ प्रेदुहव्यानि बोचति देवेभ्यश्च पितृभ्यश्च ॥ ४८ ॥ त्वमग्न इदितः क
 व्यवाहनावाह व्यानि सुरभीणि हृत्स्वी ॥ प्रादाः पितृभ्यः स्वधया ते श्रक्षन्न धित्वं देवप्रयता हवी ००० ॥ ४९ ॥
 ये चेह पितरो ये च नेह यांश्च विद्यमा इंचनप्रय ॥ त्वं वेत्थ यति ते जातवेदः स्वधाभिर्यज्ञं सुकृतं जुषस्व
 ॥ ५० ॥ इदं पितृभ्यो नमोऽस्तु त्वघये पूर्वा सोय उ परा स ईयुः ॥ ये पार्थिवे रजस्यानिषन्ता ये वानूना ००० सु
 वृजनासु विधु ॥ ५१ ॥ अधाय धानः पितरः परासः पृक्का सोऽग्न नृत्तमा शुषारणाः शुची दयं दीधिति

मुक्थशासः क्षामाभिन्दतो अहणीरप्रवृम् ॥ ५२ ॥ उडा तत्त्वानि धीमह्युशन्नः समिधीमहि ॥ उडा त
 शतश्रावह पितृभ्यः विषे अन्नवे ॥ ५३ ॥ ततो ब्राह्मणा तनु प्रा नृशात्वा शाकाया हाराः क्षमर्धमित्युक्ता
 भी ब्राह्मणायुष्मदनुशया विकरप्रदानमहं करिष्य ॥ इति पृष्ठे ॥ कुं दध्य ॥ इत्यनुज्ञातः ॥ अयमव्याधि
 विधाय नैऋत्यदिभिसनिलो दकं निषिंच्य कशानि धाय विकरासनं दधातु ॥ ॥ अर्चस्तु त्वप्रमीना
 नां त्यागिनां कुलयोषितां ॥ उच्छिष्टभागधेयानां गर्भेषु विकरासनम् ॥ इति ॥ घृताक्रमन्नं समोदक
 मादाय ॥ ॐ अग्निदग्धा अये जीवाय प्यदाधा कुले ममः ॥ भूमौ दत्तेन तृप्यन्तु तृप्राप्यां तु परांगतिम्
 ॥ ये वा न पचते माता ये वा न पचते पिता उच्छिष्टं ये च कांक्षन्ति तेभ्योऽन्नं दत्तमक्षयम् ॥ इति पितृती
 र्थेन तदन्नं विकीर्य पुनस्तिलोदकं निषिंच्य उच्छिष्टभागिभ्यो नमः ॥ इत्याचारसंपूज्य हस्तगतपवित्रे
 संत्यज्य पवित्रा नरे निधाय हस्तौ पादौ प्रक्षाल्य मध्येनान्नमेत् ॥ तदुक्तं ॥ आक्षारम्भे वसाने च पादाशौ

चित्तार्चने ॥ विकिरेपिण्डदाने च षट्स्वाचमनमिष्यते ॥ अतएवमणचिः ॥ आदितुविकरंदत्वायोना
 चामेति क्षयात् ॥ पितरस्तस्य षण्मासं भवेत्युच्छिष्टं भोजनः ॥ अनंतरं गंडधार्थं उदकं दद्यात् ॥ तथा
 चमदानसावाक्यम् ॥ ततस्त्वाचमनार्थाय दद्यात्तापः सकृत् सकृत् ॥ इति पित्रो ब्राह्मणपूर्वकं जलं दद्या
 त् ॥ तदा हविषः ॥ उदञ्चरेष्वचमनमादौ दद्यात्ततः प्राञ्चरेषु ततः सुप्रोक्षतमिति ॥ व्यासः ॥ उचि
 षे रेव विकरं स देवप्रतिपादयेत् ॥ वाराहे ॥ हस्तादीनक्षालयेद्विद्वानक्षरावापेनुकुत्रचित् ॥ व्यासः ॥ त
 मूलोद्गिरां चैव गङ्गोद्गिरां तथा ॥ कास्यपात्रे तथा ताम्रेन कुक्षीतकदाचन ॥ तीर्थं आद्रे गया आ
 द्रे तीर्थे मातामहे तथा ॥ विकिरेनैव दानं षोडश आक्षेपे ॥ वैश्वदेविक द्विजपाणौ स
 कृदपो दत्वा ॥ पुनरपसव्येन पित्रादि ब्राह्मणपाणौ सकृदपो दद्यात् ॥ ततस्तस्येन प्रणवव्याह
 तिपूर्वाया यत्री मधुवातेत्यादि ऋचो मधुमधुमधु इति च जप्त्वा तृप्ता स्थ ॥ इति द्विजपृष्ठे ॥ तृप्ता

स्मृतिप्रत्युक्तिः ॥ शेषमन्नं किं कियताम् ॥ इति पृष्ठे ॥ इष्टे सह भोज्यताम् ॥ इति प्रत्युक्तिः ॥ शौ
 नकोपि ॥ अत्र शेषं किं कार्यमिति पृष्ठे च तं स्तनः ॥ ते शेषः सह भोज्यमिति प्रत्युक्तिपूर्वकम् ॥ ग्या
 नवत्पः ॥ प्रादक्षिणमनुव्रज्य भुंजीत पितृसेवितम् ॥ आर्द्रं कृत्वा तु यो विप्रो न भुंक्ते थ कदाचन ॥ देवाह
 व्यं न गृह्णति कव्यानि पितरस्तथा ॥ इति माधवीयपराशरे ॥ एवमेव प्रश्नोत्तरमपसव्येन पित्रादि ब
 णयोरपि कुर्यात् ॥ ततः पित्रादि विप्रोत्तरप्रदेशे चतुरस्रां वैदिकं त्ययित्वा गोमयेन समुपलिप्य ॥ अपहृ
 ता असुरारक्षा ००० सिवेदिषद ॥ इति त्रिभिः दर्भमूले दक्षिणाग्रं रेखा द्वायं कृत्वा तिलोदकैरभ्युक्ष्य ॥ ओं ये
 रूपाणि प्रतिमुंचमाना असुराः सत्रः स्वधया चरंति ॥ इति मंत्रेण ज्वलदुल्मुकभ्रमणं कृत्वा तदक्षिणा
 नो निदध्यात् ॥ ततोऽवने जनम् ॥ सतिलमोटकमादाय ॥ अद्येहेत्यादि ॥ अमुकगोत्राऽस्मत्पित
 र्मुकशर्मसपत्नीकवसुस्वरूप इदं पिण्डासने अवने निध्व ॥ इति पितृतीर्थे नरेखामूले अवने जनं द

वातदक्षिणतोरेखामध्येपितामहायतदक्षिणतोरेखाग्रपितामहायदत्वा ॥ द्वितीयरेखामूलमध्याऽग्रे
 धुमातामहादित्रिभ्योऽवनेजनंतथैवदद्यात् ॥ उपमूलसकृत्तूनदक्षिणागानुकशानूरेखाद्योपरिनिःक्षिप्य
 तत्रदवनेजनस्थानेषुपिण्डान्दद्यात् ॥ ॥ व्यासः ॥ अरविमातृपुत्रसृज्यपिण्डांस्तत्रप्रदापयेत् ॥ यतोऽप
 स्पृशतांवापिप्राप्नुवन्निनदिविन्दवः ॥ ॥ तथाहि ॥ भो ब्राह्मणायुष्यदनुज्ञयापिण्डप्रदानमहंकरिष्ये
 ॥ ॥ इतिपृष्ठे ॥ कुरुष्व ॥ इतिश्रुत्वाज्ञातः ॥ पितृपिण्डसजलनिलमोटकमादायसव्यंविधाय ॥ इशान
 विष्णुकमलासनकार्तिकेयवह्नित्रयाकर्कजनीशगणेश्वराणाम् ॥ कौचामरेन्दुदधिकएवमतंगजानां सभ्या
 वसथ्यकलशोद्भवकाशपानां ॥ तेषां गयाशिरसिस्थितदेवतानां पादान्नमामिशिरसापितृमुक्तिहेतो
 ॥ इतिपठित्वा ॥ ॐ गंगायै नमः ॥ ॐ गयायै नमः ॥ ॐ गदाधायै नमः ॥ ॐ कुरुक्षेत्राय नमः ॥ ॐ पुष्कराय
 नमः ॥ इतितीर्थात्रत्वापितृस्वरूपं च ध्यात्वा ॥ अपसव्यादिविधाय पातितवामजानुः पितृतीर्थेनः

अग्रेहेत्यादिः श्रमुकगोत्रास्मत्पितृश्रमुकशर्मनं सपत्नीकवसुस्वरूपश्चस्मिन्महालयश्चादे एषोन्न
 पिण्डोऽमृतस्वरूपो मदन्नस्मिन् ॥ इयं भूमिर्गयातुत्याइदमुदकं गंगजलतुल्यं श्रुकगोत्रायास्मत्पित्रेऽमु
 कशर्मणे सपत्नीकायवसुस्वरूपाय तत्सत्नमः ॥ एवं पितामहादिभ्यः पंचभ्योऽप्युक्तस्थानेषु पिण्डान्दद्या
 त् ॥ ततोलेपभागिनामयं भागोऽस्तु ॥ इतिदद्यात् ॥ ततः कुशेन हस्तलेपो न्मार्जनं हस्तगतपवित्रेत्यक्त्वा पवि
 त्रान्तरे निधाय कुशमूलेषु काव्येनैतद्विर्लेपभाजां हस्तं प्रक्षाल्य सव्येन पिण्डदानाचमनम् ॥ ततोऽपसव्ये
 न पुण्याण्यप्यादाय ॥ ॐ अत्रपितरोमादयर्क्षयथाभागमावृषायध्वम् ॥ इतिमंत्रं पिण्डसंमुखमुक्त्वा
 ॥ सव्यंविधाय ॥ दक्षिणोभूत्वाश्वासधारणं यथाशक्तिं कृत्वा पितृध्यायम् प्रदक्षिणामावृत्य अपसव्ये
 न प्रिण्डसंमुखोभूत्वा ॥ ॐ श्रीमदन्नपितृभ्यथाभागमावृषायिष्यते ॥ इतिमन्त्रमुक्त्वा तानिपुण्याणिपि
 ण्डापरिक्षिपेत् ॥ ततः प्रत्यवनेजनम् ॥ अग्रेहेत्यादिः श्रमुकगोत्रास्मत्पितृश्रमुकशर्मनं सपत्नीकवसु

स्वरूपपिण्डप्रत्यवनेनिक्ष्व ॥ एवं पितामहादिपञ्चभ्योऽपि प्रत्यवने जनं दद्यात् ॥ ततः किञ्चिन्नीविमिश्रं
 त् ॥ नमो वः शतिषा द्विर्मन्त्रैः षडंजलीनं कुर्यात् ॥ नमो वः पितरो रसायनमो वः पितरो शोषाय नमो वः पि
 तरो जीवाय नमो वः पितरः स्वधायै नमो वः पितरो घोराय नमो वः पितरो मन्यवे ॥ नमो वः पितरः पितरो न
 मो वोगृहान्नः पितरो दत्तशतो वः पितरो देव्या ॥ इति मंत्रं जप्त्वा एतद्वः पितरो वासः ॥ इति मंत्रेण प्रतिपिण्डं
 त्रीणि त्रीणि सूत्राणि निदध्यात् ॥ ततः स्वर्गपात्रोदकेन प्रतिपिण्डं मूर्ज्जकराणाम् ॥ ॐ उर्ज्जवहन्ती र
 मृतं घृतं पयः कीला तं परिस्तु नमः ॥ स्वधा स्थितर्प्ययत मो पितॄन् ॥ ततः सव्येन देवताभ्य इति त्रिर्जपः ॥ तत
 भो ब्राह्मणा पुष्पदन्तु शयापि ण्डार्चनमहं करिष्ये ॥ इति पृष्ठे ॥ कुरुष्व ॥ इत्यनुज्ञातः ॥ अपसव्यादि
 विधाय पिण्डं स्थपितुं पूजनम् ॥ ॐ पितॄभ्यः स्वधा ॥ इति वैदिकमंत्रेण ॥ इदं मंत्रं ब्रह्मा देवतं पितॄभ्य
 स्समर्पयामि नमः ॥ इदं गंधं गन्धर्व देवतं पितॄभ्यस्समर्पयामि नमः ॥ इदं तिलाक्षतं सोम देवतं पि

तॄभ्यस्समर्पयामि नमः ॥ इदं पुष्पाणि तुलसीदलानि च लक्ष्मी देवता नि पितॄभ्यस्समर्पयामि न
 मः ॥ इदं धूपं वतस्पति देवतं पितॄभ्यस्समर्पयामि नमः ॥ इदं नैवेद्यं विष्णु देवतं पितॄभ्यस्समर्पयामि
 नमः ॥ इदं वस्त्रं बार्हस्पति देवतं पितॄभ्यस्समर्पयामि नमः ॥ इदं पद्मं वस्त्रं दुर्गा देवतं पितॄभ्यस्सम
 र्पयामि नमः ॥ इदं स्वर्णं दिव्याभूषणं अग्नि देवतं पितॄभ्यस्समर्पयामि नमः ॥ इदं रौप्यादिभूषणं च
 रु देवतं पितॄभ्यस्समर्पयामि नमः ॥ अथ वातमूल्योपकृतिं तं ताम्रद्वयं सूर्य देवतं पितॄभ्यस्समर्प
 यामि नमः ॥ सर्वाभावे पुष्पं लक्ष्मी देवतं पितॄभ्यस्समर्पयामि नमः ॥ इदं ताम्रं विश्वाधर देवतं पि
 तॄभ्यस्समर्पयामि नमः ॥ इत्यादिना मंत्रेण पूजयेत् ॥ नैवेद्यं विशेषमात्स्ये ॥ यत्किञ्चिन्पच्यते गोहे
 न क्षभोज्यमगर्हितम् ॥ अनिवेशनं भोक्तव्यं पिण्डं मूले कथंचन ॥ व्याघ्रपादः ॥ गंधपुष्पाणि धूपं च
 दीपं च विनिवेदयेत् ॥ एतद्वः पितरो वासी दशां दत्त्वा पृथक् पृथक् ॥ ततस्स जलं तिलमोदकं मा

राय॥ अथ हेत्यादिः अमुकगोत्रास्मत्पितामहप्रपितामहः अमुकामुकामुकशर्माणाः सपत्नी
 काः वसुहद्रादित्यस्वरूपास्तथा अमुकगोत्रास्मत्मातामहप्रमातामहवृद्धप्रमातामहा अमुकामु
 कामुकशर्माणाः सपत्नीकाः वसुहद्रादित्यस्वरूपाः पिण्डार्चनविधौ इमानि गंधाक्षतपुष्पतुलसीदल
 धूपदीपनैवेद्ययज्ञोपवीतवस्त्रभूषणानां वृत्तादीनियं शक्नुयः कल्पितानियथाविभागवत्स्वधा॥
 ब्राह्मणाः पिण्डार्चनविधेः तत्संबन्धपरिणीतास्तु॥ इति पृष्ठे॥ अस्तु परिपूर्णम्॥ इति प्रतिवचः हस्तगत
 पवित्रे त्वत्कापवित्रा त्रे निधाय॥ सर्वे नान्वयः॥ अपसव्येन पिण्डाग्रभूमौ सुप्रोक्षितमस्तु॥ इति
 संप्रोक्ष्य॥ वैश्वदेविकादिब्राह्मणत्रयहस्ते यथा यथं सव्यापसव्यं जलं दद्यात्॥ ॥ अपां मध्ये स्थि
 ता देवाः सर्वमस्तु प्रतिष्ठितम्॥ ब्राह्मणस्य करे न्यस्ताः शिवा आपो भवन्तु मे॥ इत्युक्ते॥ भवन्तु शिवा
 आपः॥ इति प्रतिवचः॥ पुनस्तेषां हस्ते पुष्पं दद्यात्॥ ॥ लक्ष्मीर्वसतिपुष्पेषु लक्ष्मीर्वसतिपुष्पेरे॥

लक्ष्मीर्वसति सदा गोष्ठे सौमनस्यं सदास्तु मे॥ इत्युक्ते॥ अस्तु सौमनस्यम्॥ इति प्रतिवचः॥ पुनस्तेषां
 हस्ते अक्षतान् दद्यात्॥ ॥ अक्षतं चास्तु मे नित्यं शान्तिर्वृद्धिर्यशश्च मे॥ यश्चेत् यस्करं लोके तत्तद
 स्तु सदा मम॥ इत्युक्ते॥ अक्षतं चारिष्ये मस्तु॥ इति प्रतिवचः॥ ततः प्राङ्मुखः सव्येन कर्म्मपात्रोदकेन कु
 शैर्मूर्धाभिषेकः॥ अस्मत्कुले दीर्घमायुरस्तु॥ शान्तिरस्तु॥ पुष्टिरस्तु॥ वृद्धिरस्तु॥ यश्चेत् यस्तदस्तु॥
 यत्पापं रोगः शोको दुःखं दारिद्र्यं तत् प्रतिहतमस्तु॥ इत्युक्ते॥ अस्तु॥ इति सर्वत्र प्रतिवचः॥ इति भूमौ
 निषिञ्चेत्॥ ततोक्षयोदकदानम्॥ सतिलकुशजलगृहीत्वा॥ अथ हेत्यादिः अमुकगोत्रास्मत्पितादि
 न्यथा आह संवन्धिनां तथा अमुकगोत्रास्मत्मातामहादित्रय आह संवन्धिनां पुरावार्द्धवसंज्ञकानां विश्वे
 आदेशानां तथा अस्मिन् महालय आह इदमन्त्रोदकादियदन्नं दक्षय्यमस्तु॥ इति वैश्वदेविक द्विजकरे
 दद्यात्॥ अस्तु अक्षय्यम्॥ इति प्रतिवचः॥ अपसव्यादिविधाय॥ अथ हेत्यादिः अमुकगोत्रास्यास्म

२५
 २०
 १५
 १०
 ५
 ०

तितरमुकशर्मणः सपत्नीकस्य वसुस्वरूपस्यास्मिं महालयश्राद्धे इदमन्वोदकाय दत्तत्रदक्षय्यम
 ॥ इति पिण्डोपरि जलं ब्राह्मणकरे मोरकं दद्यात् ॥ अस्तु अक्षय्यम् ॥ इति प्रतिवचः ॥ एवं पिता महा
 दिपंचभ्योपि दद्यात् ॥ ततस्सव्येन आशीर्ग्रहणम् ॥ ॥ अघोराः पितरस्तु ॥ इत्यग्ने ॥ सतु ॥ इति
 प्रतिवचः ॥ एवं सर्वत्र ॥ तद्यथा ॥ गोत्रं नो वर्धताम् ॥ दातारो नो भिवर्धताम् ॥ वर्धताम् ॥ वेदा वर्धताम्
 ॥ वर्धताम् ॥ सन्नति वर्धताम् ॥ वर्धताम् ॥ श्रद्धा च नो माया गमत् ॥ आगात् ॥ बहु देयं च नो स्तु ॥ अ
 स्तु ॥ अन्नश्च नो बहु भवेत् ॥ भवतु ॥ अतिथीश्च लभे महि ॥ लभश्च म ॥ याचितारश्च न स्तु ॥ सतु ॥
 मा च याचिष्म कश्चन ॥ माया चेथा ॥ इत्येता एवाशिषः सत्यास्तु ॥ इत्याशिष प्रतिगृह्य ॥ अपम
 द्यादिविधाय स्वधावाचनीयान् कुशान् सुवृषात्रोपरि स्थितान् पिण्डेषु दक्षिणाग्रात् आस्ती
 र्य ॥ भो ब्राह्मणायुष्मदनुज्ञया स्वधावाचयिष्ये ॥ इति पृष्टे ॥ वाच्यतान् ॥ इत्यनुज्ञातः ॥ सतिलज

लमोरकमादाय ॥ अग्रे हेत्यादि ॥ अमुक गोत्रेभ्योऽस्मत्पितृभ्योऽमुकशर्मभ्यः सपत्नीकेभ्यो वसुस्वरु
 पेभ्योऽस्मिन् महालयश्राद्धे ब्राह्मणमधुमधुस्वधीच्यताम् ॥ इति पिण्डोपरि मोरकं ब्राह्मणकरे जलं दद्या
 त् ॥ अस्तु स्वधा ॥ इति प्रतिवचः ॥ एवं पिता महादिपंचभ्योपि दद्यात् ॥ ततस्वधावाचनीयकुशेषु व
 रूपात्रेण दुग्धेन पितृतीर्थेन प्रतिपिण्डमूर्जकरणम् ॥ उज्ज्वलहस्तीरमृतं घृतं पयः कीलालं परिमु
 तम् ॥ स्वधा स्थतर्पयत मे पितृन् ॥ इति ॥ ॥ उन्नानं पात्रं कृत्वा सव्यं विधाय दक्षिणासंकल्पः ॥ द
 क्षिणायां विशेषमाह वारस्करः ॥ हिरण्यं विश्वेभ्यो देवेभ्योरजतं पितृभ्यो ॥ इति ॥ तथा ॥ एकपंक्त्यु
 पविष्टानां विप्राणां श्राद्धकर्मणि ॥ भक्षभोज्यं समं देयं दक्षिणात्वनुसारतः ॥ विद्यादिगुणतारनमे
 देतव्यं ॥ यमदग्निः ॥ सर्वकर्मोऽपसव्येन दक्षिणादानवज्जितम् ॥ इति ॥ ब्राह्मणो देशेन दक्षिणा
 दातकममाह देवलः ॥ दक्षिणां पितृवित्रेभ्यो दद्यात्पूर्वं ततो ह्ययोः ॥ ह्ययोर्वैश्वदेविक ब्राह्मणयो रित्

॥ अथ हेत्यादि देशकालौ संकीर्त्य अमुक गोत्राणामस्मत्पितृपितामहप्रपितामहानाममुकामु
कामुकशर्मणां सपत्नीकानां वसुह्रादित्यस्वरूपाणां च कृतस्य महालयश्चादस्य साङ्गता सिद्ध्यर्थं इ
मां सुवर्णां दक्षिणां अग्निदेवतं रजतदक्षिणां चन्द्रदेवतं ताम्रदक्षिणां सूर्यदेवतं पितृमातामहब्राह्म
णाभ्यां यथाविभागं संप्रदद ॥ तथेमां भूयसीं दक्षिणां ब्राह्मणेभ्यो विभज्य दातुमहमुत्सृजेत नत्सत्
नमम ॥ स्वस्ति भवन्तो ॥ पुवन्तु ॥ स्वस्ति ॥ इति प्रतिवचः ॥ हस्तगतपवित्रे त्वापवित्रा त्रे निधाय ॥
अथ हेत्यादि देशकालौ संकीर्त्य अमुक गोत्रास्मत्पित्रादि त्रयश्चादस्य स्वभिनां तथाऽमुक गोत्रास्मत्मा
तामहादि त्रयश्चादस्य संबन्धिनां पुरुरवार्षवसंजकानां विश्वेषां देवानां कृतस्य पार्वणश्चादस्य साङ्गता
सिद्ध्यर्थं नूनारितिकृपरिपूर्त्यर्थं इदं सुवर्णं अग्निदेवतं रौप्यं चन्द्रदेवतं सुवर्णं प्रतिनिधिभूतं ताम्रद
यं सूर्यदेवतं वैश्वदेविक ब्राह्मणा यतुभ्यमहं संप्रददं नत्सत् नमम ॥ स्वस्ति भवन्तो ॥ पुवन्तु ॥ स्वस्ति

॥ इति प्रतिवचः ॥ ततस्त्वनिलकम् ॥ सत्यानुवातु संम्यन्तास्सर्वदा जगद्वयः ॥ पितृमातृपराश्रय
सत्त्वस्मत्कुलजानराः ॥ विशेषपूजा ॥ आयुः प्रजाधनं विद्यां स्वर्गमोक्षं सुखानि च ॥ प्रयच्छतु न
भारं ज्वं नृणां प्रीताः पितामहाः ॥ आयुः पुत्रानुयशः स्वर्गं कीर्तिं पुच्छिं वलं श्रियम् ॥ पशुं सुखं धनं
धान्यं प्राप्नुयात्पितृपूजनात् ॥ इहास्माकं शिवं शांतिं रापुरारोग्यं संपदः ॥ वृद्धिः सत्तानवर्गस्य जायते
तामुन्नोत्तरा ॥ ततोऽप्येतेन पितामहपिण्डमुत्थाप्य सव्येन स्थाल्यां निधाय अवजिघ्रेत् ॥ तत्र पु
नार्थमिदं पण्डितैः पत्न्यैः दद्यात् ॥ तदुक्तं वायुपुराणे ॥ पत्न्यैः प्रजापतिं दद्यात्तु मध्यमं मंत्रपूर्वकं ॥
मंत्रं सुमात्यै ॥ आधत्त पितरौ गर्भमंत्रं संतानवर्धनम् ॥ इति ॥ बृहस्पतिः ॥ अथ देशगता पत्नी ग
मिणां रोहिणी तथा ॥ तदा तं जीरां वृषभश्चागो वा भोक्तुमर्हति ॥ इति ॥ ततः पिण्डस्थाने शंखचक्र
कादिकं लिखित्वा ॥ पिण्डस्थानेऽत्र गन्धाक्षतपुष्पधूपदिभिस्संपूज्य ॥ ॐ वसन्ताय नमः ॥ ॐ

अग्निष्वायनमः॥ॐ वर्षाभ्योनमः॥ॐ शरदेनमः॥ॐ हेमन्तायनमः॥ॐ शिशिरायनमः॥ इति षट्
 सप्ततन्मस्तुत्य॥ अतंचरमभ्युक्ष्य॥ अंजलिं वधा॥ यातुपितृगणास्तर्बयत्रस्थानादुपागताः॥ स
 वेतं हृष्टमनसस्तर्वांकामानुददतु मे॥ येलोकादानशीलानां येलोकाः पुण्यकर्मणाम्॥ सपूर्णा
 सवर्भागीतुतानुव्रजधंसुपुष्कलात्॥ ततो दीपस्थाने दीपः पिण्डस्थाने पिण्डः हस्तगतपवित्रे त्पन्का
 पवित्रा नरे निधाय च पसव्येन कर्म पात्रोदकेन पिण्डोपरितर्प्यणम्॥ यः कश्चिन्पितृपेण तिष्ठते पर
 मेव ह॥ सोयं श्राद्धप्रदानेन नृपिप्रयाति शाश्वतीम्॥ गयायां पिण्डदानेन स्वयमेको जनार्दनः॥ यं
 हस्तपुण्डरीकाक्षं मुच्यते च मृणत्रयात्॥ पंचक्रीशं गयाक्षत्रं कोशमेकं गयाशिरे॥ यत्र यत्र स्मरिष्या
 मि पितॄणां दत्तं मक्षयम्॥ शमीपत्रप्रमाणेन पिण्डं दद्याद्गयाशिरे॥ उद्धरेत्स प्रगोत्राणिकुलमेकोत्र
 रंशतम्॥ पितुः शतगुणं पुण्यं सहस्रमातुहच्यते॥ भगिन्यां शतसाहस्रं सौन्दर्ये दत्तं मक्षयम्॥

तिलकुशजलान्यादाय अथ दिने अपरमपि आसंपूर्णं हिरण्यं उदयास्तपर्यन्तं यदत्र यदा स्येत्तत्स्व
 र्गदारे अमृतीभूयवः स्वधा॥ सव्येन देवताभ्य इति त्रिजपः॥ सप्त व्याधादशारण्ये मृगाः कालं जले गिरे
 ॥ चक्रवाकाः शरदोपाहताः सरसिमानसे॥ नेपिजाताः कुरुक्षेत्रे बालाणां वेरपारणाः॥ प्रस्थिता दीर्घम
 द्धानं मूयं किमवसीदथ॥ इति पठित्वा विसृज्येत॥ ॥ अथ हेन्यादिः अमुकगोत्राणामस्मत्पितृपि
 तामहप्रपितामहानाममुकामुकामुकशस्मणां सपत्नीकानां वसुरुद्रादित्यस्वरूपाणां तथाऽमुकगो
 त्राणामस्मन्मातामहप्रमातामहवृद्धप्रमातामहानाममुकामुकशस्मणां सपत्नीकानां वसुरुद्रादित्य
 स्वरूपाणां पुरुरवा प्रवसंजकविश्वेदेवा पूर्वकमिदं महालयश्चाहं मया विधिहीनं देशहीनं कालहीनं
 भावहीनं अर्धाहीनं दक्षिणाहीनं वाक्यहीनं यत्कृतं तत्सुकृतमस्तु॥ यन्न कृतं तत्पितॄणां प्राप्तादाद्या
 लणवचनात्सर्वं परिपूर्णमस्तु॥ इत्युक्ते॥ अस्तु परिपूर्णम्॥ इति प्रत्युक्तिः॥ नीवी विसृज्य॥ अपस

ॐ वाजे वाजे वत वाजि नो धनेषु विप्राश्च मृता मृतशः ॥ अस्म
 मन्त्रः पितृनाम दयधं नृप्राया न पथि मिर्दे वयानैः ॥ इति पठेत् ॥ ततस्सव्येन उन्निष्ठ वृत्तं सप्तमं ॥ इति
 पितृपूजां कृत्वा ॥ अथ सप्तमं कलंजं मभवत्पादाभिवन्दनं ॥ अथ मेवं
 राजात्मदेवातावेनुग्रहादिवर्मे ॥ इति पादवन्दनं कृत्वा ॥ पत्रशाकादिदानेन क्लेशिनायुयमीदृशाः
 ॥ तत्क्लेशजातविंतातु विस्मृत्य क्षुत्तु महं ॥ इति संप्रार्थ्य ॥ मंत्रहीनं क्रियाहीनं भक्तिहीनं विजोत्रमा ॥
 आहुं संपूर्णतां यातु प्रासादाद्भवतां मम ॥ इत्युक्ते ॥ अस्तु संपूर्णम् ॥ इति विप्रोक्तिः ॥ ततो ब्राह्मणेभ्यः
 आशिर्वाहं कृत्वा ॥ आमा वाजस्येति प्रदक्षिणी कृत्य कर्म पात्रं भ्रातृभ्यामपितृभ्यामपि विप्रपादाभ्यां सुवीकृत्यः
 ॥ ॐ मुंचतु माशपथ्यादधो वरुण्यादुतः ॥ अथोपमस्य पद्मीशातर्क्षत्मा देवकित्विषात् ॥ इति कुशदिः
 जशिवां विमुंच्य ॥ ॐ त्रीं स मुद्रां स मसृपत् स्वर्गान पापनिर्वृष भद्रकानाम् ॥ पुरिषं वसानः सु

कृतस्य लीके तत्र गच्छ यत्र पूर्वपरेताः ॥ इति पठेत् ॥ ततः पाणिना दीपं निर्वाप्य ॥ हस्तगतपवित्रे त्यक्त्वा आ
 चमेत् ॥ यस्तस्य त्वेति ॥ प्रसादात् कुर्वतामिति ॥ चतुर्भिश्च चतुर्भिश्चेति ॥ कायेन वाचेत्यादि च पठेत् ॥
 अनेन कर्मणा श्रीभगवान् यज्ञपुरुषः प्रीतोऽस्तु ॥ ततः श्वेत्स हस्तं कृद्धं जीत ॥ इति पादं आह विधिः
 ॥ ॥ इदं च आहुं भाव्यायां रजस्वलायां प्रंच मे हि कुर्यात् ॥ एको दिष्टं तु स्वयं पुत्रेण पुत्रवधाया
 पाकं संपाद्य तस्मिन्नेवाह निकाय्यम् ॥ एको दिष्टं दैवहीनमेकाद्यैकपवित्रकम् ॥ आवाहनाग्नौ करण
 रहितं ह्यपसव्यवत् ॥ स्वधाशब्दान्नौ करणाश्रया बाहनपिण्डकान् ॥ ॥ त्यजेदध्यं च सां कल्पे विकरेतु वि
 विकल्पता ॥ शंखः ॥ अमाया चक्षयो यस्य प्रेतपक्षेऽथवा पुनः ॥ स पिण्डौ करणादूर्ध्वं तस्योक्तः पार्श्वेणो विधिः
 ॥ अथ च कालुनवभिः पिण्डैः आहुं समाचरेत् ॥ पित्रादिमानुषभ्यस्ततो माता महात्तिकम् ॥ आसनपिण्डः
 दानं च पुनः प्रत्यवने जनम् ॥ दक्षिणा चान्नसंकल्पतीर्थं आहुं च यं विधिः ॥ तत्र धूरिलोचनो विश्वेदेवो

॥ अन्ननिकल्पश्चाद्योन्नरं वैश्वदेवः सामिकल्पतु वैश्वदेवोन्नरंश्चाधमः ॥ ॥ याज्ञवल्क्यः ॥ पितृणां गोमवि
 श्रेष्ठो दद्यादग्नौ जलेपि वा ॥ इति ॥ जाबालिः ॥ यद्येकत्र भवेतां चैदेको दिव्यं च पार्श्वं ॥ पार्श्वं त्वभिनिर्व
 त्त्य एको दिव्यं समाचरेत् ॥ ऋष्यभृंगः ॥ भवेद्यदिस पितृणां युगपत्तराण्यदा ॥ समन्धासनिमालो
 व्यतक्रमाच्छादमाचरेत् ॥ जाबालिः ॥ श्राद्धं कृत्वा तु तस्यैव पुनः श्राद्धं न तदिने ॥ नैमित्रिकं तु कर्तव्यं
 निमित्रानुक्रमोदयत् ॥ कात्यायनः ॥ कर्षू समन्वितं मुक्ताय श्राद्धं षोडशं ॥ प्रत्यादि कंच शेषेषु पि
 ण्डः स्युः षडिति स्थितिः ॥ कर्षू समन्वितं सपीडीकरणमित्यर्थः ॥ एको दिव्यं लक्षणं माह कात्यायनः
 ॥ अर्थेको दिव्यं मेकं पात्रमेको ध्येयः कपिण्डः ॥ नाबाहनं नाग्नौ करणं नात्र विश्वे देवाः त्वदिनमिति तु
 प्रिप्रश्नः ॥ सुत्वदितमित्यनुज्ञा ॥ उपनिवृत्तामित्यक्षयस्थाने अभिरम्यतामितिसर्गः अभिरतास्मे
 तिविसृजेद्रक्षिसंयुक्तः सीमानं वाप्यनुव्रजेत् ॥ ॥ जानूकण्यः ॥ पात्राणि चालयेच्छादित्वयं मि

ध्यायवास्तुतः ॥ नत्प्रीभिर्न चवालेन नासजात्या कथंचन ॥ वालेन असंस्कृतेनेत्यर्थः ॥ वाजे वाज
 इति प्रीतः पितृपूर्वं विसर्जयेत् ॥ इति याज्ञवल्क्यः ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
 अथ षोडशी ॥ ॐ नमः पितृभ्यः ॥ ॐ अस्मत्कुले मृताये च गतिर्येषां न विद्यते ॥ आवाहयिष्ये तान् सर्वान्
 कुशपृष्ठे तिलोदकैः ॥ मातामहकुले ये च गतिर्येषां न विद्यते ॥ आवाहयिष्ये तान् सर्वान् कुशपृष्ठे तिलोद
 कैः ॥ वंधुवर्गकुले ये च गतिर्येषां न विद्यते ॥ आवाहयिष्ये तान् सर्वान् कुशपृष्ठे तिलोदकैः ॥ इत्यावाह्य
 मंत्रितकुशे ॥ ॐ अस्मत्कुले मृताये च गतिर्येषां न विद्यते ॥ तेषां मुद्गराण्यथैव मं पिण्डं ददाम्यहं ॥ १ ॥
 मातामहकुले ये च गतिर्येषां न विद्यते ॥ तेषां मुद्गराण्यथैव मं पिण्डं ददाम्यहं ॥ २ ॥ वंधुवर्गकुले ये च ग
 तिर्येषां न विद्यते ॥ तेषां मुद्गराण्यथैव मं पिण्डं ददाम्यहं ॥ ३ ॥ अज्ञानदत्ताये केचिद्ये च गर्भप्रप्रीडिताः
 ॥ तेषां मुद्गराण्यथैव मं पिण्डं ददाम्यहं ॥ ४ ॥ अग्निदग्धाश्च ये केचिन्नाग्निदग्धास्तथापरे ॥ विद्युर्वी

२५
 २०
 १५
 १०
 ५
 ०

१५ तायेचनेभ्यः पितृददाम्यहं ॥ ५ ॥ दावदाह मृतायेच सिंह व्याघ्रहताश्च ये ॥ दंष्ट्रिभिः शृगिभिर्वपिने
 भ्यः पितृददाम्यहं ॥ ६ ॥ उद्धं धनमृतायेच विषशत्रुहताश्च ये ॥ आत्मनोद्यातिनायेचनेभ्यः पितृददाम्य
 हं ॥ ७ ॥ अरण्येव त्रिनिवने क्षुधया तृषया हताः ॥ भूतप्रेतपिशाचाश्चनेभ्यः पितृददाम्यहं ॥ ८ ॥ शैरवैवांध
 तामिश्रे कालसूत्रे च ये मृताः ॥ तेषां सुद्वरणार्थायैव संपितृददाम्यहं ॥ ९ ॥ अनेकयातना संस्थाप्रेतलोकं
 च यगताः ॥ तेषां सुद्वरणार्थायैव संपितृददाम्यहं ॥ १० ॥ अनेकयातना संस्थापराताय मशायकैः ॥ तेषां
 सुद्वरणार्थायैव संपितृददाम्यहं ॥ ११ ॥ नरकैषु समस्तेषु यातनासु च ये स्थिताः ॥ तेषां सुद्वरणार्थायैव
 संपितृददाम्यहं ॥ १२ ॥ पशुयोनिगताये च पक्षिकीटसरीसृपाः ॥ अथ वा वृक्षयोनिस्था नेभ्यः पितृददा
 म्यहं ॥ १३ ॥ जात्यन्तरे स ह्येषु भ्रमन्तः स्विनकर्मणाः ॥ मुनुष्यदुर्लभं येषां नेभ्यः पितृददाम्यहं ॥ १४ ॥ दिव्यत
 रिक्षभूमिस्थाः पितरो वांधवादयः ॥ मृताः असंस्कृता ये चनेभ्यः पितृददाम्यहं ॥ १५ ॥ ये केचित्प्रेतकूपेण

५
 ०

वर्तन्ते पितरो मम ॥ ते सर्वे नृपिमाया नृपिणो नानेन सर्वदा ॥ १६ ॥ ये वांधवा वांधवा वा ये न्यजन्मनि वां
 धवाः ॥ तेषां पितृणामयादत्तो ह्यक्षय्यमुपतिष्ठतां ॥ १७ ॥ पितृवंशे मृताये च मातृवंशे च ये मृताः ॥ एतद्भव
 रवधूनां ये चान्ये वांधवा मृताः ॥ ये मे कुले लुप्तपिणोः पुत्रदारविवर्जिताः ॥ त्रियालीपगता ये च जात्यंधाः पंग
 वो मृताः ॥ विरूपाश्रमा गमश्च ज्ञाता ज्ञातकुले मम ॥ तेषां पितृणामयादत्तो ह्यक्षय्यमुपतिष्ठतां ॥ १८ ॥ आ
 ब्रलणो ये पितृवंशजाता मातृसुता वंशभवा मदीयाः ॥ कुलद्वये ये मम दासभूताः भृत्यास्तथैवाश्रितसेव
 काश्च ॥ मित्राणि सख्यः पशवश्च वृक्षा दद्यादद्याश्च कृतौ पकाराः ॥ जन्मान्तरे ये मम सङ्गताश्च नेभ्यः स्वधापि
 एव मम ददामि ॥ १९ ॥ उद्धिन्नकुलवंशानां येषां दाता कुलेन हि ॥ धर्मपितृणामयादत्तो ह्यक्षय्यमुपतिष्ठतु ॥ २० ॥
 इमं तिलमयी पितृं मधुसर्पिंसमन्वितं ॥ ददामि तस्मै प्रेताय यः पीडां कुरुते मम ॥ २१ ॥ यमे प्रजां नाशं गतिं जी
 वं नश्यति वा स्वयं ॥ तस्य प्रेताय दत्तो यं पितृस्तत्रोपतिष्ठतु ॥ २२ ॥ इति तृषोडशी समाप्ता ॥ अथ मातृषो

३०॥ अंगभेदरुगमनेदुःखविषमेभूमिवर्त्मनि ॥ तस्य निःकयणार्थाय मातृपितृददाम्यहं ॥ १ ॥
 यावत्पुत्रो न भवति तावन्मातुश्च शोचनं ॥ तस्य निःकयणार्थाय मातृपितृददाम्यहं ॥ २ ॥ मासि मासि
 कृतं कष्टं वेदनाप्रशवेषु च ॥ तस्य निःकयणार्थाय मातृपितृददाम्यहं ॥ ३ ॥ माघे मासि निदाद्ये च शिशो
 रो न पटुः स्विता ॥ तस्य निःकयणार्थाय मातृपितृददाम्यहं ॥ ४ ॥ अग्निना शोषयेद्देहं त्रिरात्रो घोषणान्न च ॥ त
 स्य निःकयणार्थाय मातृपितृददाम्यहं ॥ ५ ॥ संपूर्णे दशमे मासि माता हाकन्दकारिणी ॥ तस्य निःकयणाः
 र्थाय मातृपितृददाम्यहं ॥ ६ ॥ गात्रं भंगो भवेन्मातुर्मृत्युरेव न संशयः ॥ तस्य निःकयणार्थाय मातृपितृद
 दाम्यहं ॥ ७ ॥ पद्मांजनयने पुत्रो जनन्याः परिवेदनं ॥ तस्य निःकयणार्थाय मातृपितृददाम्यहं ॥ ८ ॥ दुर्ल
 भं भक्ष्यद्वयं च यावत्पुत्रो स्निवालकः ॥ तस्य निःकयणार्थाय मातृपितृददाम्यहं ॥ ९ ॥ पिंडे च कटुद्रव्यानि
 क्वाथानि विविधानि च ॥ तस्य निःकयणार्थाय मातृपितृददाम्यहं ॥ १० ॥ दिवा रात्रौ च या माता ददाति नि

र्भरं स्तनौ ॥ तस्य निःकयणार्थाय मातृपितृददाम्यहं ॥ ११ ॥ रात्रौ मूत्रपुरीषाभ्यां भिद्यते मातृकर्पटौ ॥ त
 स्य निःकयणार्थाय मातृपितृददाम्यहं ॥ १२ ॥ शैथिल्यप्रसवे प्राप्ते माता विन्दति दुःकरं ॥ तस्य निःकयणा
 र्थाय मातृपितृददाम्यहं ॥ १३ ॥ शुद्धया विह्वले पुत्रे अन्नं माता प्रयच्छति ॥ तस्य निःकयणार्थाय मातृपि
 तृददाम्यहं ॥ १४ ॥ यमद्वारे महाद्वारे पथि मातुश्च शोचनं ॥ तस्य निःकयणार्थाय मातृपितृददाम्यहं ॥ १५ ॥
 रुमिः षोडशभिर्दानैः पुत्रः स्यात्पुण्यभाजनः ॥ क्रीडति स्वर्गलोकेषु मातु रशीः प्रशदतः ॥ १६ ॥ यस्तु पुत्रो गयां
 गत्वा कुर्वन्निश्चयान्वितः ॥ तस्य पुत्रस्य पौत्रस्य नन्दनिशीः प्रपूजिता ॥ १७ ॥ इति मातृषोडशी ॥ अथ स्त्रीषोड
 शी ॥ अस्मत्कुले मृता यश्च गतिर्यासां न विद्यते ॥ आवाहयिष्ये ताः सर्वाः कुशपृथ्वेतिलोदकैः ॥ इत्यावाह्य
 ॐ अस्मत्कुले मृता याश्च गतिर्यासां न विद्यते ॥ तासां मुद्गरार्थाय इमं पितृददाम्यहं ॥ १ ॥ माता महकुले याश्च
 गतिर्यासां न विद्यते ॥ तासां मुद्गरार्थाय इमं पितृददाम्यहं ॥ २ ॥ बंधुवर्गकुले याश्च गतिर्यासां न विद्यते ॥ ता

तासुद्वरणार्थयश्मं पिण्डं ददाम्यहं ॥ ३ ॥ अजानदनायाः काश्चिन्त्याश्च गर्भप्रपीडिताः ॥ तासामुद्वरणार्थ
 यश्मं पिण्डं ददाम्यहं ॥ ४ ॥ अनिदग्धाश्च याः कश्चिन्नानिदग्धास्तथापराः ॥ विद्युच्चौरहतायाश्च तेभ्यः पिण्डं द
 दाम्यहं ॥ ५ ॥ दावदाहमृतायाश्च सिंहव्याघ्रहताश्च याः ॥ दंष्ट्रिभिः शृंगिमिर्वीपिताभ्यः पिण्डं ददाम्यहं ॥ ६ ॥ उद
 म्भनमृतायाश्च विषशत्रुहताश्च याः ॥ आत्मघातिनो याश्च ताभ्यः पिण्डं ददाम्यहं ॥ ७ ॥ अरण्ये वर्त्मनि वने शु
 धयानृषयाहताः ॥ भूताः प्रताः पिशाच्यश्च ताभ्यः पिण्डं ददाम्यहं ॥ ८ ॥ रौरेवांधतामित्रेकालसूत्रे च यामृ
 ताः ॥ तासामुद्वरणार्थयश्मं पिण्डं ददाम्यहं ॥ ९ ॥ अनेकपाननासंस्थाः प्रेतलोकं च यागताः ॥ तासामुद्व
 रणार्थयश्मं पिण्डं ददाम्यहं ॥ १० ॥ अनेकयातनासंस्थाया नितायमसायकैः ॥ तासामुद्वरणार्थयश्मं
 पिण्डं ददाम्यहं ॥ ११ ॥ नरकेषु समस्तेषु यातनासु च यास्थिताः ॥ तासामुद्वरणार्थयश्मं पिण्डं ददाम्य
 हं ॥ १२ ॥ पशुयोनिगतायाश्च पक्षिकीटसरिसृपाः ॥ अथ वा वृक्षयो निस्थास्ताभ्यः पिण्डं ददाम्यहं ॥ १३ ॥

जात्यन्तरे सहस्रेषु भूमयः स्वेन कर्मणा ॥ मानुष्यं दुर्लभं यासां ताभ्यः पिण्डं ददाम्यहं ॥ १४ ॥ दिव्यत्ररित्य
 भूमिस्थामानरे बांधवादयः ॥ मृताश्च संस्कृतायाश्च ताभ्यः पिण्डं ददाम्यहं ॥ १५ ॥ याः कश्चित् प्रेतरूपेण
 वर्तन्ते मानरे ममः ॥ ताः सर्वास्तु प्रिमायात्रु पिण्डे नानेन सर्वदा ॥ १६ ॥ या बांधव्यो बांधव्यो वा अन्यज
 न्मनि बांधवाः ॥ तासां पिण्डे मया दत्तो ह्यक्षय्यमुपनिष्ठतां ॥ १७ ॥ पितृवंशमृतायाश्च मानुवंशे च या
 मृताः ॥ गुरुश्च सुखं धूनां याश्चान्या बांधवामृताः ॥ यामेकुले लुप्तपिण्डाः पुत्रभ्रातृविवर्जिताः ॥ क्रियालो
 पगतायाश्च जात्यंधाः यंगवस्तथा ॥ विह्वान्यामगर्भाश्च ज्ञानाज्ञाताः कुले मम ॥ तासां पिण्डे मया दत्तो
 ह्यक्षय्यमुपनिष्ठतां ॥ १८ ॥ आब्रह्मणो याः पितृवंशजाताः मानुस्यथावंशभवामदीयाः ॥ कुलद्वये या
 ममदामि मृताः भृत्यास्तथैवाश्रितं सेविकाश्च ॥ मित्राणि सख्यः पशवश्च वृक्षाः दद्यात्पुत्रदद्यात्पुत्रो
 यका ए ॥ जन्मान्तरे याममसंगताश्च ताभ्यः स्वधा पिण्डं ददामि ॥ १९ ॥ ॥ इति स्त्रीषोडशी समाप्ता

॥ ॥ ॥ अथ देवतार्पणं ॥ ॐ ब्रह्मास्तृप्यंतां ॥ ॐ विष्णुस्तृप्यंतां ॥ ॐ रुद्रस्तृप्यंतां ॥ प्रजापति
स्तृप्यंतां ॥ इन्द्रस्तृप्यंतां ॥ यमस्तृप्यंतां ॥ वरुणस्तृप्यंतां ॥ वैश्रवणस्तृप्यंतां ॥ अग्निस्तृप्यंतां ॥ नैऋ
तिस्तृप्यंतां ॥ वायुस्तृप्यंतां ॥ इशानस्तृप्यंतां ॥ अनन्तस्तृप्यंतां ॥ गणस्तृप्यंतां ॥ स्कन्दस्तृप्यंतां ॥
लोकपालस्तृप्यंतां ॥ ॥ ॐ धरस्तृप्यंतां ॥ धुरस्तृप्यंतां ॥ सोमस्तृप्यंतां ॥ आपस्तृप्यंतां ॥ अत्रितस्तृ
प्यंतां ॥ अनलस्तृप्यंतां ॥ प्रत्युषस्तृप्यंतां ॥ पुभास ३ ॥ वसव ३ ॥ जयंत ३ ॥ पिनाकी ३ ॥ अपराजिता
३ ॥ रुद्र ३ ॥ इन्द्रस्तृप्यंतां ॥ धाता ३ ॥ भग ३ ॥ पूषा ३ ॥ नित्र ३ ॥ वरुण ३ ॥ अर्यमा ३ ॥ अंभु ३ ॥ वैश्वानर ३
त्वष्टा ३ ॥ सविता ३ ॥ विस्मवे ३ ॥ द्वादशादित्य ३ ॥ ॐ इन्द्र ३ ॥ चन्द्र ३ ॥ निशानाथ ३ ॥ शीतांभु ३ ॥ शरत्
वन ३ ॥ मृगांक ३ ॥ चन्द्रमा ३ ॥ सोमा ३ ॥ विधु ३ ॥ स्तारधिपति ३ ॥ शशि ३ ॥ ओषधी ३ ॥ हिमांशु ३ ॥ उ
पति ३ ॥ निशाकर ३ ॥ शशांक ३ ॥ इति षोडसचन्द्रः ॥ ॐ चंडासु ३ ॥ सितांभु ३ ॥ कुमाल ३ ॥ सुगतो ३ ॥

वाचस्पति ३ ॥ भार्गव ३ ॥ हंसानन्दन ३ ॥ शैलव ३ ॥ असिधृत ३ ॥ अमृतेश्वर ३ ॥ ध्रुव ३ ॥ ग्रहाः ॥ ॐ यो
गीश्वरस्तृप्यंतां ॥ एवं ॥ बृहद्योगीश्वर ३ ॥ ॐ तिलकस्वामिने ३ ॥ ॐ मनसे ३ ॥ ॐ अनुमने ३ ॥ ॐ म
न्त्र ३ ॥ ॐ प्राण ३ ॥ ॐ पर ३ ॥ ॐ धर्म ३ ॥ ॐ नित्र ३ ॥ ॐ हय ३ ॥ ॐ हंस ३ ॥ ॐ नारायण ३ ॥ ॐ विभु ३ ॥ ॐ प्रभु ३
॥ एते साध्यगणाः ॥ ॐ प्राणस्तृप्यंतां ॥ ॐ अप्राण ३ ॥ ॐ समान ३ ॥ ॐ उदान ३ ॥ ॐ व्यान ३ ॥ ॐ वक्षु ३ ॥ ॐ
रस ३ ॥ ॐ घ्राण ३ ॥ ॐ स्पर्श ३ ॥ ॐ बोध ३ ॥ ॐ मन ३ ॥ एते तु पितृगणाः ॥ ॥ ॐ अग्निदेवतास्तृप्यंतां ॥ एवं
॥ ॐ वातोदेवता ३ ॥ ॐ सूर्योदेवता ३ ॥ ॐ चन्द्रमादेवता ३ ॥ ॐ वसवोदेवता ३ ॥ ॐ रुद्रोदेवता ३ ॥ ॐ आदित्यो
देवता ३ ॥ ॐ महतोदेवता ३ ॥ ॐ विश्वेदेवता ३ ॥ ॐ ब्रह्मदेवता ३ ॥ ॐ इन्द्रोदेवता ३ ॥ ॐ वरुणोदेव
ता ३ ॥ ॐ ययुंषि ३ ॥ एते ययुंषि ॥ ॐ भु ३ ॥ ॐ भुव ३ ॥ ॐ स्व ३ ॥ ॐ मह ३ ॥ ॐ जन ३ ॥ ॐ तप ३ ॥ ॐ स
त्य ३ ॥ ॐ गायत्रीशिरस ३ ॥ एते प्रणवोः ॥ ॐ सिद्धा ३ ॥ ॐ कल्या ३ ॥ ॐ व्याकरणा ३ ॥ ॐ निरुक्ताय ३ ॥

ॐ ह्रन्दाय ॥ ॐ ज्योतिषाय ॥ ॐ गानि ॥ ॐ उक्त ॥ ॐ अत्युक्त ॥ ॐ मध्यमा ॥ ॐ प्रनिष्ठा ॥ ॐ सप्तमी ॥
३ ॥ ॐ गायत्री ॥ ॐ उली ॥ ॐ अनुवय ॥ ॐ वहनी ॥ ॐ पक्ति ॥ ॐ त्रिपुष ॥ ॐ जगती ॥ ॐ अति
जगती ॥ ॐ शक्ती ॥ ॐ अतिशक्ती ॥ ॐ अदि ॥ ॐ अत्यदि ॥ ॐ धृति ॥ ॐ अतिधृति ॥
एता निहंदासि ॥ ॐ वेदा ॥ ॐ पदा ॥ ॐ कर्मा ॥ ॐ सत्यदा ॥ ॐ वाक्तरणा ॥ ॐ निरुक्ता ॥
ॐ ह्रन्दा ॥ ॐ तर्क्याय ॥ ॐ ज्योतिषाय ॥ ॐ अंगानि ॥ ॐ सविदाय ॥ ॐ यजुर्वेदा ॥ ॐ सामवेदा
॥ ॐ अथर्ववेदा ॥ ॐ पृथिवी ॥ ॐ अग्नि ॥ ॐ अन्नरिक्ष ॥ ॐ वायवे ॥ ॐ दिमे ॥ ॐ सुयीय ॥ ॐ दि
ग्भ्यः ॥ ॐ चन्द्रमसे ॥ ॐ ब्रह्मा ॥ ॐ ह्रन्दा ॥ ॐ प्रजापति ॥ ॐ देवा ॥ ॐ सभये ॥ ॐ अद्रा ॥ ॐ
मेधा ॥ ॐ सदशस्यति ॥ ॐ अनुसति ॥ इति वेदः ॥ ॐ प्रतिपदाय ॥ ॐ द्वितीये ॥ ॐ तृतीये ॥ ॐ
चतुर्थे ॥ ॐ पंचम्ये ॥ ॐ षष्ठ्ये ॥ ॐ सप्तम्ये ॥ ॐ अष्टम्ये ॥ ॐ नवम्ये ॥ ॐ दशम्ये ॥ ॐ एकादशे

॥ ॐ द्वादशे ॥ ॐ त्रयोदशे ॥ ॐ चतुर्दशे ॥ ॐ पूर्णमास्ये ॥ ॐ अमावास्या ॥ ॐ अश्विमे ॥ ॐ भट
रोये ॥ ॐ कृतिके ॥ ॐ रोहिण्ये ॥ ॐ मृगशिरसे ॥ ॐ आर्द्राये ॥ ॐ पूनर्वसू ॥ ॐ तिष्ये ॥ ॐ अ
श्लेष्ये ॥ ॐ मघाये ॥ ॐ पूर्वफाल्गुणे ॥ ॐ उत्तरफाल्गुणे ॥ ॐ हस्ताये ॥ ॐ चित्राये ॥ ॐ स्वाते
॥ ॐ विशाख्ये ॥ ॐ अनुराधायै ॥ ॐ ज्येष्ठायै ॥ ॐ मूलायै ॥ ॐ पूर्वाषाढायै ॥ ॐ उत्तराषाढायै
॥ ॐ अभिजिष्यै ॥ ॐ अमरायै ॥ ॐ धनेश्वर्यै ॥ ॐ शतभिषायै ॥ ॐ पूर्वभद्रायै ॥ ॐ उत्तरभद्रायै ॥
ॐ देवत्यै ॥ एतेन क्षत्रगण ॥ ॥ ॐ विश्वामाये ॥ ॐ प्रीत्यै ॥ ॐ आयुष्मान् ॥ ॐ सोमाये ॥ ॐ
मम्यै ॥ ॐ अतिगंड ॥ ॐ सुक्लमान् ॥ ॐ धृति ॥ ॐ भूल ॥ ॐ गंड ॥ ॐ वृद्धि ॥ ॐ ध्रुव ॥ ॐ
व्याघाट ॥ ॐ हर्षण ॥ ॐ वज्र ॥ ॐ सुद्धि ॥ ॐ व्यतिपात ॥ ॐ वल्लियान् ॥ ॐ परिघ ॥ ॐ शि
व ॥ ॐ सिद्धि ॥ ॐ साध्य ॥ ॐ शुभ ॥ ॐ सुक्ल ॥ ॐ ब्रह्मने ॥ ॐ अष्टवै ॥ ॐ वैधृति ॥

इति योग गणः॥ ॐ ववक र्णीयः॥ ॐ कीलवक र्णीयः॥ ॐ तेनिलक र्णीयः॥ ॐ गणक र्णीयः॥
 ॐ वनिक र्णीयः॥ ॐ विष्टिक र्णीयः॥ ॐ नौ॥ क क र्णीयः॥ ॐ कृतघनक र्णीयः॥ ॐ सगुणिक र्णीयः॥ ॐ
 चतुस्रदासक र्णीयः॥ एते क र्णीयः॥ ॐ मिषायः॥ ॐ वषायः॥ ॐ मिथुनायः॥ ॐ कर्कटायः॥ ॐ सिंहायः॥
 ॐ कन्यायः॥ ॐ तुलायः॥ ॐ वृश्चिकायः॥ ॐ धनुषायः॥ ॐ मकरायः॥ ॐ कुंभायः॥ ॐ मीनायः॥ राशिगणः॥ एते राशि
 गणः॥ ॐ आचार्यायः॥ ॐ पुनराचार्यायः॥ ॐ इतिराचार्यायः॥ ॐ गन्धर्वायः॥ ॐ निमेखायः॥ ॐ प्राणायामः॥
 ॐ मुक्ततायः॥ ॐ दिव्येशायः॥ ॐ अहोरात्रायः॥ ॐ शुक्लपक्षायः॥ ॐ कृष्णपक्षायः॥ ॐ द्वादशमासायः॥ ॐ जनयेयः॥ ॐ
 सप्तसरायः॥ ॐ प्राणायामायः॥ ॐ पृथिवीयः॥ ॐ आपयः॥ ॐ तेजयः॥ ॐ वायुयः॥ ॐ आकाशयः॥ ॐ पंचभुतानि॥ ॐ गायत्री
 ॥ ॐ सावित्री॥ ॐ सरस्वती॥ ॐ गंगा॥ ॐ यमुना॥ ॐ प्रीति॥ ॐ गौरी॥ ॐ मातरः॥ ॐ भगवत्यै॥ ॐ देव्यै॥
 ॐ अम्बरस्य॥ ॐ देवानुग॥ ॐ नाग॥ ॐ अनन्ता॥ ॐ वासुकी॥ ॐ तक्षक॥ ॐ कर्कोटक॥ ॐ पद्म॥ ॐ

महापद्म॥ ॐ सवपाल॥ ॐ कुलीक॥ ॐ अष्टकुलनागेभ्यो॥ ॥ ॐ क्षीरसमुद्र॥ ॐ क्षारसमुद्र॥ ॐ
 सुसमुद्र॥ ॐ घृतसमुद्र॥ ॐ सुधासमुद्र॥ ॐ लवणसमुद्र॥ ॐ समुद्र॥ ॐ सप्तसागरसमुद्र॥ ॐ मेरुप
 र्वत॥ ॐ मन्दिपर्वत॥ ॐ कैलासपर्वत॥ ॐ मलयपर्वत॥ ॐ गन्धमादनपर्वत॥ ॐ श्रीपर्वत॥ ॐ मोहिन्दपर्वत
 ॥ ॐ हेमकुटपर्वत॥ ॐ अष्टपर्वताय नमः॥ ॐ जाम्बुद्वीप॥ ॐ पलक्षद्वीप॥ ॐ साल्मलीद्वीप॥ ॐ कुशद्वी
 प॥ ॐ कीचद्वीप॥ ॐ शाकद्वीप॥ ॐ पुष्करद्वीप॥ ॐ सप्तद्वीप॥ ॐ तलभुवन॥ ॐ वितलभुवन॥ ॐ सुत
 लभुवन॥ ॐ नितलभुवन॥ ॐ तलातलभुवन॥ ॐ रसातलभुवन॥ ॐ पाताल॥ ॐ सप्तपाताल॥ ॐ भुल्लो
 क॥ ॐ भुवल्लोक॥ ॐ स्वल्लोक॥ ॐ महल्लोक॥ ॐ जनल्लोक॥ ॐ तपल्लोक॥ ॐ सप्तल्लोक॥ ॐ सप्तभुव
 ना॥ ॐ शरिर॥ ॐ मानुष्य॥ ॐ मरिसृष्या॥ ॐ विशाधर॥ ॐ यक्षा॥ ॐ रक्षा॥ ॐ गन्धर्वा॥ ॐ किन्न
 रा॥ ॐ प्रेता॥ ॐ पिशाचा॥ ॐ गुणका॥ ॐ सिद्धा॥ ॐ सुपर्णा॥ ॐ भूता॥ ॐ वनस्पतये॥ ॐ श्रीव

यशः॥ तनः कर्णः॥ ॥ अथ रिषितर्पणः॥ ॐ गौतमः॥ ॐ भरवाजः॥ ॐ विश्वामित्रः॥ ॐ जमदग्निः॥ ॐ वशिष्ठः॥
 ॥ ॐ कश्यपः॥ ॐ अत्रिः॥ ॐ अरुक्षतीः॥ ॐ अश्वयजः॥ ॐ शास्त्रकारः॥ ॐ मनुः॥ ॐ विश्वः॥ ॐ यमः॥ ॐ
 अगिरः॥ ॐ दक्षः॥ ॐ संवर्तः॥ ॐ सांता नयेः॥ ॐ परमेशः॥ ॐ आपः॥ ॐ उमनाः॥ ॐ व्यासयः॥ ॐ कात्याय
 णः॥ ॐ दहस्यतिः॥ ॐ शषः॥ ॐ हरिः॥ ॐ जात्रवल्काः॥ ॐ मार्कण्डेयः॥ ॐ सालं कायनः॥ ॐ साकल्य
 ॥ ॐ अक्षयः॥ ॐ विश्वकर्माभ्यः॥ ॐ गार्गवः॥ ॐ भार्गवः॥ ॐ चवनः॥ ॐ अचवनः॥ ॐ ओर्वः॥ ॐ
 अष्टावक्रः॥ ॐ मारुतः॥ ॐ शाण्डिल्यः॥ ॐ विभवाः॥ ॐ कौसल्यः॥ ॐ सौनकः॥ ॐ मीढल्यः॥ ॐ धौ
 म्यः॥ ॐ वदरीकः॥ ॐ मनिकः॥ ॐ कौशिकः॥ ॐ वात्सल्यः॥ ॐ मेघवः॥ ॐ लोमसः॥ ॐ कण्वः॥ ॐ वै
 शम्पायणः॥ ॐ वामदेवः॥ ॐ मेत्रः॥ ॐ अक्षयगः॥ ॐ वाल्मीकिः॥ ॐ पिप्पलादः॥ ॐ वोधः॥ ॐ सर्वशेषः॥
 ॥ ॐ सनकः॥ ॐ सनदः॥ ॐ सनातनः॥ ॐ सनत्कुमारः॥ ॐ आसुरिः॥ ॐ वोधुः॥ ॐ कपिलः॥ ॐ पं

चशिवाः॥ ॐ मरीचिः॥ ॐ अत्रिः॥ ॐ अगिरः॥ ॐ पुरसः॥ ॐ पुरहः॥ ॐ मनुः॥ ॐ प्रवेताः॥ ॐ वसिष्ठः॥
 ॥ ॐ मृगुः॥ ॐ नारदः॥ ॥ भूमितर्पयेत्॥ ॐ जरायुजाः॥ ॐ अण्डजाः॥ ॐ उद्गीजाः॥ ॐ श्वेदजाः॥
 ॐ चतुर्विधभूतया तृप्यतां॥ ॥ पितृतर्पणः॥ ॐ कववाणयः॥ ॐ नलायः॥ ॐ वीमायः॥ ॐ अय्यमेत्रः॥ ॐ
 निष्वात्रिः॥ ॐ सामयायः॥ ॐ वहिषठेः॥ ॐ यमाः॥ ॐ धर्मराजाययः॥ ॐ मृत्यवः॥ ॐ चक्रकार्यैः॥ ॐ वैवश्वतायः॥ ॐ स
 र्वभूतक्षयाः॥ ॐ ओदुर्वरायः॥ ॐ दुध्रायः॥ ॐ नीलायः॥ ॐ परमेष्ठिनेः॥ ॐ वकोदरायः॥ ॐ चित्रायः॥ ॐ त्रिगुप्तायः॥
 ॥ ॥ तथा च॥ दत्तधावनतामूलं लिख्यमानमभोजनमा॥ रत्नोत्पलपरान्नानिश्चाद्रुतप्रवर्जयेत्॥ १॥ पुनर्भो
 जनमध्वान्नमा॥ यन्नमैधुनं॥ दत्तप्रतिग्रहहोमं प्रादुर्भूतपूजयेत्॥ २॥ तथा॥ भरण्या प्रामघाश्वेष्टाज्येष्टा
 शतमिषा तथा॥ एतेष्टाश्च न कुर्वीत सन्नानक्षयकारका॥ १॥ त्रिजन्मसूत्रयोः द्रव्यान् नन्दायां पितृभेदतथा॥ आ
 द्ये भुक्त्वा दिनेनैव कार्यं सन्ननिमिच्छता॥ २॥ प्राजापत्यचपौ ह्ये च पित्र्यर्क्षे भार्गवे तथा॥ यत्पुत्राश्च न कु

२५
 २०
 १५
 १०
 ५
 वीतितस्य पुत्री विनश्यति ॥ ३ ॥ अथ ॥ गया गंगा त्वमावास्या पितृसम्यत्सरे तथा ॥ मद्योपि गङ्गा प्रदानेयं सुतुः वचनं
 सुवर्णी ॥ १ ॥ ॥ याज्ञवल्क्यः ॥ भानौ भौमत्रयोदश्यां नन्दा भृगुमद्या सुच ॥ पिण्डदानं मृदा स्नानं नकुर्व्यात्तेन न
 र्णां ॥ ॥ तथा च ॥ कृष्णपक्षत्रयोदश्यां मद्या स्विन्दुः करे रवि ॥ यदा तदा गज क्वायाश्चाक्षुष्ये रवाप्स्यते ॥ १ ॥
 द्यायां कुंभरस्याधुना वेनरकं व्रजेत् ॥ मोहात्प्रमादाद्विप्रसुसम्यक् चाप्रायनं चरेत् ॥ २ ॥ कश्यप ॥
 अष्टविंशत्माहता च व्यङ्गी नक्षत्रसूचक ॥ काण कुण्डश्च मन्दश्च चित्रा मूर्खः कुवन्तवान् ॥ सर्वे श्रद्धेनियोक्त
 व्यामिश्रिता विदपारुणैरिति वसिष्ठ ॥ त्रिम्बकपारंगम एव पूज्यः श्रद्धे सदा भू सुरवन्द्य मध्य ॥ नक्षत्रसूची ख
 लुपापन्य पोहेयः सदा सर्वसुधर्मकन्ये ॥ वरहोपि ॥ नासाम्यत्सरिके देशे वा स्मृत्यभूति मिद्वता ॥ चक्षुर्भुनो हि
 पत्रैः पापत्रयं विधत्ते ॥ मूर्खत्वं तिथि नक्षत्र मृतवश्चायना निच ॥ सर्वान्यवाकुलानि स्युर्न स्यात्साम्यत्सरो
 यदि ॥ नक्षत्रसूची लक्षणं वा एह संहितायाम् ॥ अविदित्वै च यः शास्त्रं देवज्ञत्वं प्रपश्यते ॥ सम्पत्तिः दूषकः

पापिज्ञेयो नक्षत्रसूचक ॥ तिथ्युत्पत्तिं न जानति ग्रहणं चैव साधनम् ॥ पाखा केन वर्तन्ते ते वै नक्षत्रसूचका इति ॥ गं
 हे गृहे गत्वाऽप्यह एव नक्षत्राय धिन्यादीनि शुभाशुभफलसूचकानि सूचयतीति नक्षत्रसूची ॥ नक्षत्रसूचको दृष्ट
 पुनर्वासं करोति यः ॥ नक्षत्रजीविनं पापं भिषजं शुक्लजीविनम् ॥ तादृको रणिकादींश्च वा श्रात्रेण पिता च यत् ॥ न
 क्षविद्विना नक्षत्रसूचकेन सहान्वता मिश्रं नरकं व्रजेति ॥ अतश्चायथा शास्त्रमादेशक एव नक्षत्रसूचक इति ॥
 गुरु ॥ देवज्ञैः शास्त्रतत्त्वज्ञैर्मूर्खैर्न विष्यते यदि ॥ समूर्खैर्न समन्वेष्टो नान्यैर्न क्षत्रसूचकैरिति वक्ष्यमाणं त्वानक्ष
 त्रसूचकश्च श्रद्धे शुभकर्मोत्पत्तिजैत् ॥ कुशग्रहो कालविशेषमाह कात्यायनः ॥ मासेन भस्ममावास्या तस्यादर्भो
 वृत्तं स्मृतः ॥ अयातयामासे दर्भं नियोक्तव्याः पुनः पुनः ॥ एतच्च प्रतिदिश कौवीर्यवत् ॥ कुशोत्पातनविधिः ॥ शुची देशे शु
 चिर्भुत्वा स्मिता पूर्वोत्तराभुवः ॥ ऊंकारेण तु मंत्रेण सकृदेव कुशं स्मृतेत् ॥ कुशमूले स्थितो ब्रह्मा कुशमध्वेतु केशवः ॥
 कुशाग्रे तु हरेर्देवस्य यो देवः कुशे स्थितः ॥ अदिनाया सप्रपर्णा नमूला कोमलान् शुभान् ॥ पितृदेवजयार्थं च

समादशाकुशान्विजः॥ स प्रवर्णः शुभादर्भास्तिलशेनसमुद्रवाः॥ तप्रशस्त्रानियोक्तव्योदेवेपित्रेच कर्मणि॥ जा
 तमधोभवेदर्भः सागुमूलः कुशः स्मृतः॥ सप्रवर्णस्तुकुजपञ्चिनाग्रस्तुणमुच्यते॥ अदिनाग्रासुधुष्काग्रास्तुष्टाष्टैव
 प्रमानतः॥ कुशपाशतिविज्ञेयास्तैदुश्रद्धं समाचरेत्॥ इतिमदनपारिजाते॥ ६॥ दोगपरिक्षिपेपि॥ अनंतगर्भिणां
 सागुं कौशं द्विदलमेवच॥ प्रादेशमात्रं विज्ञेयं पवित्रं यत्र कुत्रचित्॥ कौशेयं विधुयान्नित्यं पवित्रं दक्षिणो करो॥ भुंज
 नस्तु विशेषेण गहिता नस्य सोधनम्॥ कौशिकः॥ पवित्रं स्मृतं नाशौचमाचारे तु कदाचन॥ पितृणां तर्पणं त्वा
 ज्मसुचारे पूजने तथा॥ आयस्तम्योपि॥ ब्रह्मयज्ञे च यदर्भायेदर्भापितृ तर्पणं॥ धृतामूत्रपुरिषेतुने वां त्यागो
 विधियते॥ चितोदर्भाश्च ये मार्गस्वाध्यायेपितृ तर्पणं॥ स्मरणं सनपिण्डेषु नग्राह्याः संप्रवेकुशाः॥ अप्रपूता
 गर्भितादर्भा ये चाग्नेदिनितानरेवः॥ कपितानभिदा धांश्च कुशान्युत्तेन वर्जयेत्॥ नीवीमध्ये स्थिता दर्भा ब्रह्मसू
 त्रेण ये धृताः॥ पवित्रास्तान्विजानीयान्यथा कायस्तथा कुशाः॥ विशेषमाह कात्यायनः॥ हरितायज्ञियादर्भाः पी

तकाः पाकयज्ञियाः॥ समूताः पितृदेवत्याः कुत्सावावैश्वदेविकाः॥ शंखः॥ उभयत्र स्थिते दर्भैः समाचमनियो वि
 जः॥ सोमवानफलं तस्य भुक्त्वा यज्ञफलं भवेत्॥ ग्रन्थिर्यस्य पवित्रं स न तेनाचमनं भवेत्॥ आचाम्येयस्तु
 मो हाव्यथा भोक्ता तथा तु मग॥ ब्रह्मयज्ञे जयेच्च ब्रह्म ग्रन्थिर्विधीयते॥ भोजने वर्तुलः शोकं एवं धर्मो न हीयते
 ॥ वाणहस्तकुशान्कृत्वा दक्षिणे नोदकं पिबेत्॥ हृदि रंतद्रवेत्ते यं पीत्वा चान्द्रायणं चरेत्॥ हरितः॥ जपे दाने त
 था होमे स्वाध्यायेपितृ तर्पणं॥ अभूयं तु करे कुर्यात्सुवर्णं रजतैः कुशैः॥ शंखः॥ कुशाभावे तथा काशान्द्विजिहि
 यवानपि॥ तदर्भावे तु निवारणश्यामकान्त्वानियो जयेत्॥ वस्त्रे विशषमाह वृहवसिष्ठः॥ अपवित्रपटो न मो नान्धा
 र्धपटः स्मृतः॥ नग्नश्च मलवद्वासानग्नः कौपीनवानपि॥ काषायकाससानग्नो नग्नो नोत्तर्यवानपि॥ अन्नः कक्षीव
 हिः कक्षीमुकद्वलथैवच॥ साक्षान्नग्नः सविज्ञेयो दशनग्नः प्रकीर्तिताः॥ अधोतं कारुधोतं च पूर्वैद्यधोतमेवच
 ॥ त्रयमेतदसम्बद्धं सर्वकर्मसु वर्जितं॥ इषधोतं स्त्रियाधोतं भूधोतं तथैवच॥ अधोतं तच्च विज्ञेयं शुष्कदक्षि

रापद्वयम् ॥ नग्नकोशेयवासाः स्यान्नग्नः कोपीनकेवलः ॥ नग्नः संधितवस्त्रश्च नग्नोऽपि दशवस्त्रकः ॥ इतिहारी
 तौक्तिः ॥ योगयाज्ञवल्क्यः ॥ अभावेधौतवस्त्रस्य पटक्षौमाजिनानि च ॥ कुनपयोरगपदं वा द्विवासायेन भा
 वयेत् ॥ यज्ञोपवीते द्वेधा र्ये श्रोतस्मार्तैश्च कर्मणि ॥ तृतीयमुत्तरीयं च वस्त्रालाभे तदिष्यते ॥ जानूकल्पः ॥
 वस्त्रोत्तरीयाभावे छत्रं च संकुलं चतुरंगुलं वा सूत्रैर्वस्त्रा कतिपरिमणनंतदुत्तरीयं कुर्यात् ॥ पारस्करेऽपि ॥ एकं
 चेदासे भवति तस्यैवोत्तरवर्गोऽप्युक्तो दयीतेति ॥ योगयोगीश्वरः ॥ वृताहतेनाईवासाः स्थले जपेत् ॥ कवायं क
 ल्पदणं च मलिनं केशदूषितं ॥ छिन्नाग्रचोपवस्त्रं च सूच्याग्रथितमेव च ॥ वर्जयेदित्यर्थः ॥ विष्णुपुराणे ॥ होमा
 धाने ईशम ॥ पित्रर्थं मे प्रयच्छेत्पुत्रा यवाप्युपाहृतम् ॥ वर्जनीयं सदा सद्भिर्जातयः श्राद्धकर्मणि ॥ गोकर्ण
 कशहलेन माषमात्रजलं पिबेत् ॥ तन्मूनमधिकं पीत्वा द्विजश्चाप्रायणं चरेत् ॥ कुष्माण्डमहिषीक्षीरदं
 ताकंदं हतीक्षयं ॥ च न कं एजमाषं च श्राद्धकाले विवर्जयेत् ॥ अन्यच्च ॥ एकहस्तेन तोयेन सः कुर्यात्पितृ

तर्कणम् ॥ पितरे न प्रशंसन्ति न प्रशंसन्ति देवता ॥ तेनैव पितरस्तु प्राश्रयसमये कृते सति ॥ दर्भमूले स्थितौ
 ब्रह्मा दर्भमध्ये तु केशवः ॥ दर्भां गेशं कं विद्यां त्वयो देवा कुशीम्पिताः ॥ वायुपुराणे ॥ गयायां सर्वकालेषु
 पिण्डं दद्याच्चक्षणाः ॥ अधिमाशे जन्मदिने अस्ति च गुरुभुक् क्रयोः ॥ न त्यक्तव्यं गयाश्राद्धे सिंहस्थे च दह
 त्यते ॥ दधवसिष्ठः ॥ श्राद्धीयाह निमग्नश्चिन्मिमांसि भवेद्यदि ॥ मासद्वये पिकुर्वित श्राद्धमेवं तद्व्यति
 ॥ यासेनोक्तं श्रोतस्मार्तक्रियायाश्च दृशी मासिकीर्जिताः ॥ त्रयोदशीनुताः सर्वा रक्षस्यः परिकीर्जिताः ॥
 दानधर्मे श्राद्धकल्पे एकान्नव्यस्ययाये ॥ कुष्माण्डजांस्त्यलावुं च कल्लं लवनं मधुव ॥ संकुलं चास्तथा वज्रं तथा
 जम्बूलानि च ॥ काषायवासाकुक्षीचपत्तिनो ब्रह्महापिवा ॥ संकीर्णयोनिविप्रो वा संबन्धी पत्तिनश्च यः ॥ वर्ज
 नियावुधैरेते निर्वपेत्समुपस्थिते ॥ तेनैव पितरस्तु प्राश्रयसमये कृते सति ॥ ॥ ॥ ॥
 श्राद्धे च तथा कल्पानि पातेनैमिस्वे तथा ॥ जगन्नाथे कुरुक्षेत्रे प्रयागे नीलमाधवे ॥ इति भविष्योतरे ॥

कुशापिरोषुनिर्मल्यवाहणप्रेतभोजने॥ मंत्रासुडेपुनिर्मल्यचित्तायांचरुतामना॥ अमृतेजारजकु
 लोमृतेभर्तरीगोलकः॥ नैहंनिदेवतावारिनवर्षाणिपंचन॥ पितरंतस्यनश्यन्निदशपूर्वादशापर॥
 कारीनस्यमुनेस्ववांधववध्वैधव्यविधंसिने॥ नप्रारः किलगोलकस्यतनयाः॥ केराजः स्वयंपा
 रावाः॥ तेमीपंचसमानयानिनिरताः ख्यातास्त्रीलोकीमटे॥ तेषांकीर्तनमेवपापशमनंधर्मस्यसूक्ष्मा
 गतिः॥ द्वादशाहेत्रियक्षेवाषणमासेवसरेपिवा॥ सपिण्डीकरतोप्रोक्तमृषिभिस्तत्त्वदर्शिभिः॥ पितुःपुत्रे
 राकर्तव्यं सपिंडीकराणंसदा॥ पुत्राभावेतुपत्नीस्यान्नदभावेसहोदराः॥ २॥ अथमासिकफलमाहमाह
 काशसंगतिः॥ पष्ठमासाजतिः सूर्यः सप्रमासनुसंगता॥ अष्टमासाजतिर्विलानवमेविष्णुहच्यते॥ दशमेह्रदसंकेषुए
 कादशेशिवागतिः॥ द्वादशेचपरगत्पनिंजनसहायताः॥ एतेमासिकपिण्डानिमोक्षंचपितृदेवताः॥ इति
 मासिकफलंयुधिस्थिराणामेवता॥ ॥ शशकः मल्लकीशोधाः खड्गीकमथपंचकं॥ एतेपंचनखी

मांसाश्चाहकालेविधीयतां॥ यतिथोकमांसश्चाहमापिंडभिन्नएषनुप्रशस्त॥ ॥ शत्रेध्वजाभिपादेनपितृ
 रांनुप्रदापयेत्॥ सुन्योपितृपुरीसर्वायावद्विकृतदर्शयेत्॥ १॥ नतोविष्टिश्राशंकातौनिरुसापितरेगता॥
 पुनःस्वभुवनंयात्रिष्टीपदुश्चात्सुदारुणं॥ ॥ शालिग्रामशिलायास्तुयःश्राद्धंकरुतेनरः॥ पितरन्तपित
 त्पितृप्राकृत्यशतंदिविः॥ ॥ वर्धरीकुसुमश्चैवकेतकीकरवीरया॥ जातिदर्शनमात्रेणानिरुशापितरेग
 ता॥ १॥ ॥ ॥

मानदास सुगत दासया संकलनं
 बाशा सफू-कथियात उपहार ।

25

20

15

10

5

0

5

10

15

20

25

30

